

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Narodna za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnica v Ljubljani, št. 10.752.

Ob novem združnem zakonu

Te dni je izšel v »Službenih novinah« zakon o gospodarskih zadrugah in je dobil tako splošno veljavo in obveznost. Z njim je izpolnjena našemu združništvu dolgoletna želja, saj je bilo doslej združno delovanje mimo drugih ovir oteženo zlasti s tem, da smo imeli kar šest raznih združnih zakonov, ki so veljali za posamezne pokrajine naše države. Delo za enoten združni zakon je bilo težavno in so v dolgih letih bili predloženi razni načrti, ki so se preresetavali na mnogih zborovanjih. Posebno trgovstvo se je na vse kriplje upiralo, kako bi onemogočilo nov zakon ali pa vsaj znatno omejilo pravice združništva.

Izkustvo bo seveda šele pokazalo, v koliko je novi zakon dober ali slab, vendar že vidimo znamenja, ki jasno kažejo, da se bo dalo z novim združnim zakonom mnogo doseči, seveda, če bodo vodile zadruge delavne in pametne glave. Da zakon ni slab, nam kaže prav zgovorno glasilo naših trgovcev »Trgovski list«, ki se v svojem nedavnem članku hudo zaletava ob novi združni zakon. Prav nič bi ne rekli, če bi navajal list dejanske pomisleke, saj se pač spodobi, da zagovarja koristi svojih naročnikov. »Novi zakon daje — trdi list — prevelike ugodnosti vsem zadrugam brez razlike, da pomeni danes že združna oblika sama za vsako podjetje veliko korist. Neizogibna posledica tega je, da bodo nastajale nove zadruge ne v prvi vrsti zaradi združne misli, temveč iz čistih poslovno-spekulativnih namenov. Zakaj se vendar ljudje ne bi posluževali davčnih olajšav, če se jim pa te prinašajo kar na krožniku. In da ta naša napoved ni brez podlage, dokazuje ustanovitev »Nabavljalne zadruge industrijalcev kr. Jugoslavije«, s katero je združna misel

že privedena do nesmiselnosti. A kljub temu bodo tudi ti največji kapitalni mogotci deležni združnih privilegijev. Zakon, da velja zaščiteno samo socialno šibkim slojem, je tu temeljito pogažen in kar mikavno je, da k temu molče tudi voditelji združništva.

Tako piše omenjeni list. Sedaj je mogoče samo dvojce: ali je članek le površno prečital zakon, o katerem je napisal uvodnik, ali pa je nalašč zavil jasno besedilo novega zakona, da je mogel lopniti z gorjačo po novem združnem zakonu. Oboje je hude graje vredno, ker novi zakon takoj v prvem poglavju jasno odreja, da načelno poslujejo zadruge samo s svojimi združniki, le obrtniške zadruge morajo kupovati blago za svoje izdelke od nezadržnikov in tudi prodajati gotove izdelke nezadržnikom. Kaj torej koristi industrijcem njihova nabavljalna zadruge, če ne smejo potem izdelkov svojih tovarov prosto prodajati, saj vendar ne bo pokupil izdelkov tovarnar od sotovarnarja združnika. S prejšnjimi zakoni se je dalo nekako molče preiti slične izrastke, novi zakon pa izrecno prepoveduje od sedaj naprej vsaki trdki ali društvu celo ime zadruge, če niso osnovani na novem zakonu. Zadruge, čijih pravila ne ustrezajo novemu zakonu, se bodo morale v teku dveh let prilagoditi novim določbam ali pa ustaviti delovanje. S tem so prizadete predvsem tiste zadruge, ki so do sedaj po krivici obstajale v združni obliki, ker so bile po svojem bistvu prav navadna trgovska podjetja. Vidimo, da je »Trgovski list« kar iz trte zvil svojo trditev, na delovnemu in kmečkemu ljudstvu pa je, da odgovori na takšen napad z ustanavljanjem nabavljalnih in unovčevalnih zadrug.

Mačkov »Hrvatski dnevnik« v posebni izdaji. Vtisi, ki jih je ta sporazum povzročil v političnih krogih, bi se lahko zbrali v sledečih vrstah.

Ker so za sporazum delali tako dolgo, je bilo pričakovati, da bo uredil tisto, kar mu je bil glavni cilj, to je hrvatsko vprašanje. Iz podpisanega sporazuma se pa jasno vidi, da to vprašanje še nadalje ostane popolnoma odprto kot predmet nadaljnjih in novih pogajanj.

Sporazum obsega ono, kar se imenuje »procedura« (načrt za delo). Ta procedura določa: 1. sestavo nove koalicijske (združene) vlade, 2. ukinitve ustave, 3. oktroiranje (uzakonitev s samim kraljevim ukazom brez nar. predstavništva) nove začasne ustave, 4. oktroiranje novega volilnega zakona, 5. volitve v konstituantno (ustavotvorno skupščino), 6. delo v konstituenti za sprejem nove ustave sporazumno med Srbi, Hrvati in Slovenci.

Začetek te procedure je posebno nesrečno izbran, ker pomeni državni udar. Tako go spodje iz opozicije, ki so, kakor trde, bili iz načelnih demokratskih razlogov proti državnemu udaru z dne 6. januarja 1929, zdaj tudi sami predlagajo nov udar. To je vsekako ona stara zgodba o »dobrih« in »slabih« držav- nih udarih. Dobri so, kadar prideš na oblast, slabi, kadar odideš z oblasti. Vsekako je ta pot zelo spolzka in se pravi v demokraciji nikoli ne priporoča.

Toda kam bi nas pripeljal tudi ta državni udar, ta kršitev prisegel in vsa ta pravna negotovost? Predvsem bi se nam dala začasna ustava. Pozornost zbuja, da se v tej ustavi med nespornimi načeli, ki se morajo izvajati, ne omenjajo ne enotnost vojske, ne enotnost države in naroda. Mar so to sporne točke, ki se ima o njih še prerekati? Odgovora na to vprašanje v tem sporazumu ni. Po začasnem sporazumu bi se delalo za sprejetje novega, »definitivnega«. Torej: ukine se ustava, ki obstoji, da se oktroira druga in da se naposled izda tretja.

Kam bi vodil takšen sporazum, ni težko uganiti. Posledice se bodo kmalu videle ob napovedani propagandni akciji srbske združene opozicije, ki jo namerava izvesti v srbskem delu našega naroda. Pravijo, da se hočejo voditelji beogradskega dela združene opozicije požuriti s to agitacijo, ker se bojijo, da bi jih pri tem kdo ne prehitel... Pa tudi iz Zagreba prihajajo nove vesti: napoveduje se odcepitve skrajnih elementov, ki nočejo ničesar slišati o sporazumu. Pričelo se bo torej licitiranje z vele- in samohrvatstvom. Sušlja se, da ima dr. Maček premalo ugleda in moči, da bi mogel obvladati te skrajne elemente, ki so mu že zdavna zrasli preko glave.

Dva važna dogodka

Dva dogodka sta v ospredju zanimanja in pozornosti merodajnih političnih krogov: umaknitev konkordatnega osnutka in objava besedila sporazuma združene opozicije.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je izjavil predstavnikom listov, da ne pride ob predstoječem zasedanju senata konkordatni osnutek v razpravo utemeljujoč to odločitev s tem, da se razmere še niso spremenile v takšni meri, da bi bil moral spremeniti svoje stališče, ki ga je podal pred dvema mesecema ob sprejetju konkordatnega osnutka v skupščini. Radi tega ne bo kraljevska vlada izročila senatu zakonskega predloga o konkordatu v razpravo in sprejetje.

Razen beogradskega vladnega »Vremena« ni prinesel doslej nobeden list k tej odločitvi beogradske vlade svojih posebnih opomb. Je pa v teh »Vremenovih« opombah nekaj točk, ki so zelo zanimive in ki zaslužijo omembo. Med drugim navaja omenjeni list sledeče: »Voditelj večine katoličanov v državi, gosp. dr. Maček, od katerega se je moglo pričakovati, da se bo dvignil v obrambo verske enakopravnosti kot predhodnice politične enakopravnosti, za katero se toliko trudi, se je držal docela pri strani in ni kazal niti malo zanimanja za to vprašanje. Izvzemši zanesljivega in vdanega zadržanja bratov Slovencev je v vprašanju konkordata stal osamljen, kakor vitez brez strahu in

napak, predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović. Junaško je vzdržal borbo, dobil večino v skupščini, toda je kot moder državnik moral priti do pravega spoznanja.

K temu bi ne bilo zaenkrat nič pripomniti. Drugi dogodek, ki je prinesel v naše politično življenje kopico ugibanj in domnev, pa je zagrebški sporazum združene opozicije: Hrvatske seljačke stranke in Samostojne demokratske stranke, združenih v Kmečko-demokratski koaliciji, ter Narodne radikalne stranke, Demokratske stranke in Saveza zemljoradnikov, katerega besedilo je objavil dr.

Razmah JNS po deželi

Ustanovitev OJNS v Žireh

Preteklo dopoldne je bil ustanovni občni zbor mladinske organizacije JNS v Žireh. Nad 80 navzočih fantov in mladih mož iz vseh bližnjih krajev žirovskega kota je nov dokaz, kako se naša mladinska organizacija razveseljuje razvoja prav povsod. Uspelo zborovanje je vodil Rudolf Bačnar, ki je bil potem tudi soglasno izvoljen za predsednika odbora mladinske

organizacije; podpredsednik je Feliks Gregorčič, tajnik Adolf Grošelj, blagajnik Franc Kavčič; poleg njih je še 12 odbornikov. Za delegata sta bila izvoljena Demšar ml. in Potočnik.

Zborovanje je poleg krajevnih strankinih predstavnikov pozdravil zastopnik banovinskega odbora OJNS tajnik Juvan iz Ljubljane, ki je podal izčrpno poročilo o delu in nalogah mladinske organizacije. Njegova izvajanja je navzoča mladina z navdušenjem sprejela. Vrlim žirovčanom želimo pri njihovem delu polnega uspeha!

Organizacija OJNS za Javornik in Kor. Belo

Mladi pristaši jugoslovenske misli v radovljiskem srezu so bili med prvimi, ki so žutili potrebo, da nacionalna mladina borbena poseže tudi v politično življenje. Že dobrega pol leta imajo svojo sresko organizacijo OJNS. Zaenkrat so kot osnovne edince zamišljene le sreske mladinske organizacije, ker pri mladinskem pokretu ne gre toliko za formalno število članstva, kakor za duh, ki naj člane preveva. Krajevne organizacije se zato snujejo samo v večjih občinah in še tam le, ako domači fantje to odločno zahtevajo.

Tako je bilo tudi na Javorniku in v Kor. roški Beli pri Jesenicah, kjer je v delavskih in kmečkih vrstah lepo število navdušenih pristašev mladinskega pokreta JNS. Preteklo nedeljo je bil za oba kraja ustanovni občini zbor krajevne organizacije OJNS. Udeleženci so popolnoma napolnili prostore restavracije Čop. Ko je predsednik pripravljalnega odbora Boris Praprotnik otvoril zborovanje, je govoril o namenu in cilju mladinskega pokreta predsednik banovinskega odbora JNS inž. Jože Rus. Nar. poslanec Milan Mravlje je orisal politični in gospodarski položaj v državi in posebej še v Sloveniji. Oba govora sta bila spremljana s ponovnim živahnim odobravanjem.

Pri volitvah je bil za predsednika soglasno izvoljen Boris Praprotnik. Z njim so v odboru delavni domači fantje, tovarniški delavci in kmečki sinovi. Na kratko so spregovorili še predsednik radovljiske sreske organizacije OJNS inž. Baltič, tajnik sreske organizacije JNS Lovro Kumer in predsednik krajevne organizacije OJNS v Gorjah Miha Frčej. V resnem, toda optimističnem razpoloženju so se mladi moške in fantje po zborovanju mirno razšli.

godba, ki nam bo baje prinesla znatno povečanje našega izvoza v to prijateljsko državo.

V Franciji

so se vršile preteklo nedeljo volitve v senat in zbornico ter okrajna zastopstva. Volitve so potekle mirno brez vsakršnih incidentov. Večina vladnih kandidatov je bila izvoljena. Splošno prevladuje mnenje, da se je Francija skoro brez izjeme izrekla za levičarsko fronto.

Na Sredozemskem morju

se napetosti med vesilci še niso polegale. Odklonilni odgovor italijanske vlade na angleško in francosko vabilo, da bi se udeležila pogajanj za umik tujih prostovoljcev iz Španije, je povzročil pri obeh zapadnih vesilskih flote skrbi, na drugi strani pa je pospešil priprave angleške vojske za obrambo mednarodnih pravic po Sredozemskem morju. V Parizu kakor tudi v Londonu so si na jasnem, da pomeni borba na Sredozemskem morju proti namišljenemu španskemu boljševizmu hudo ogroženje angleške poti v Indijo in na Daljni vzhod, kakor tudi v severno Afriko.

V Španiji

kljub junaškemu odporu vladnih čet Francove armade stalno napredujejo. Čuje se, da bo valencijska vlada prenesla svoj sedež iz Madrida v Barcelono, ker se boji, da ne bi katalonski separatisti sklenili posebnega miru s Francijo.

Na Daljnem vzhodu

so Japonci z velikimi žrtvami, ki so jih terjale predvsem ogromne poplave kot nepričakovani zavezniki hrabre kitajske vojske, pridobili na ozemlju. Kljub zgražanju vsega sveta nadaljujejo japonska letala proti vsem mednarodnim dogovorom z napadi na nezaščiten mesta. Tudi resne besede Roosevelta so naletela pri japonskih državnikih na gluha ušesa.

V Palestini

je zavlada navidezen mir po pregnanju arabskih voditeljev na otok Mahze. Splošno sodijo, da je to le tišina pred viharjem, ki bi mogel postati usoden za angleški vpliv v mohamedanskem svetu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na zadnjem ljubljanskem živinskem sejmu so za kg žive teže dosegli: voli I. vrste 5.50 do 6, II. vrste 4.75 do 5.25, III. vrste 4 do 4.50, krave debele 4 do 5.50, klobasice 2.50 do 3.50, teleta 7 do 8, prašiči 5.50 do 7 Din za kg žive teže, prašički za rejo 140 do 240 Din komad, konji po kakovosti 400 do 3500 Din za komad.

SVINJE so se prodajale na zadnjem mariborskem sejmu po naslednji ceni: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 70 do 100, 7 do 9 tednov stari po 85 do 105, 3 do 4 mesece stari po 130 do 170, 5 do 7 mesecev stari po 210 do 340, 8 do 10 mesecev stari po 350 do 440, 1 leto stari po 620 do 780 Din. 1 kg žive teže 6 do 7.50 Din, 1 kg mrtve teže 9 do 11 Din.

VINO. Iz Ljutomeru poročajo, da je sedaj še precej povpraševanja po letniku 1936, ki ga ima žal le še redkokateri vinogradnik. Plaćuje se po 6 do 7 Din. Ormoška veletrgovina je kupila tudi precej letošnjega mošta ter ga plačuje po 3 do 4 Din za liter. Pripomniti pa je, da povprečni letošnji pridelek nikakor ne bo presegal 9 hl na oral. Les je krasno dozorel, trte so po večini bujno zrasle in drugo leto se lahko nadejamo dobre in obilne trgatve.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

1 nizozemski goldinar za 24 do 24.09 Din;
1 nemško marko za 17.40 do 17.54 Din;
1 angleški funt za 214 do 216 Din;
1 ameriški dolar za 43 do 43.44 Din;
100 francoskih frankov za 143 do 145 Din;
100 češkoslovaških kron za 151 do 152 Din;
100 italijanskih lir za 227 do 230 Din;

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 414 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu v Ljubljani po 8.60, nemški klirinški čeki pa po 13.80 Din.

Sejmi

18. oktobra: Podsreda, Vojnik, Mozirje, Lukovica, Radohova vas, Guštanj, Bohinjska Bistrica;

20. oktobra: Črenšovci;

21. oktobra: Sevnica, Celje, Cerklje, Lesce, Zubna, Žiri, Mala Nedelja, Črna, Sv. Peter pod Sv. Gorami;

Politični pregled

Ministrski predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović je te dni odpotoval v Pariz, da je obnovil francosko-jugoslovansko prijateljsko pogodbo iz leta 1927, ki jo je treba vsakih pet let obnoviti. Istočasno bo sklenjena s Francijo nova trgovinska po-

25

MIRKO BRODNIK:

LJUBEZEN NE UMRE

Podbregarica, ki je stala zunaj nepremično kakor kip, se je zdrznila, ko ji je obvisel pogled na oknu. Za steklom, ki je bilo kakor ognjeno, je zagledala možev spačeni obraz. »Križ božji!« je v grozi kriknila in se opotekla.

Zenska, ki je prišla z njo, je šele zdaj videla, kaj se godi. Kakor blazna se je obrnila in stekla proti vasi, da bi priklicala ljudi. Toda tudi če bi bili ljudje prišli, ne bi bilo nič pomagalo. Ogenj se je z bliskovo naglico razširil po vsej hiši. Plameni so segali že do lesenega podstrešja.

S poslednjimi močmi je Podbregarica pograbila na tleh kamen in razbila okno, za katerim je prej opazila obraz svojega moža.

Toda moža ni bilo več nikjer. Samo šop plamenov je bušil skozi okno.

Stari Podbregar je že ležal na tleh. Nič več se ni zavedal, kaj se godi okoli njega.

Kakor brez uma je strmela Podbregarica v ogenj. »Ježeš, ježeš,« je neprestano vzdihovala in vila roke.

Plameni so že predrli streho. Kakor iz ogromnega prepada so se dvignili kvišku.

Zdaj se je morala umakniti nazaj kajti okoli nje je zavladała taka vročina, da je ni mogla več prenašati.

Na vasi so opazili, da gori, in v cerkvi je že bilo plat zvona. Ker je bila Podbregarjeva hiša skrita v ozki dolinici, je šele zdaj prihitelo nekaj ljudi, da bi pomagali. Čez nekaj časa so prišli še gasilci, toda pomoči ni bilo več. Vsa hiša je bila ognjeno morje. Ker je

bila po večini lesena, je niti gasiti ne bi bilo vredno.

»Moj mož, moj mož!« je jadikovala Podbregarica.

»Kaj je z njim?« jo je nekdo vprašal.

»Zgorel je!«

Šele tedaj so ljudje zvedeli, kaj se je zgodilo.

Nekateri so ga hoteli poiskati v ognju, da bi ga rešili, toda takoj so videli, da se ne da nič več pomagati. Saj mora biti že davno mrtev...

Za ograjo je mukala krava. Nekdo jo je privezal, da ne bi bila pobegnila. Krava in prešič, to je bilo vse, kar so od hiše rešili. Malo nato se je sesula streha. Nov plamen se je pognal kvišku, pomešan z iskrami, ki jih je nosilo daleč naokoli. Sreča v nesreči je bilo to, da je prejšnji večer deževalo, ker bi bil drugače še gozd zgorel.

Gasilci so ostali vsi noč na pogorišču. Rešiti so mogli le nekaj golih zidov. Ko so zjutraj zadušili poslednji ogenj v tlečih tramovih, so šele mogli stopiti na pogorišče. Poiskati so hoteli Podbregarjevo truplo, toda dobili niso ničesar. Zgorel je in ni ostalo sledu za njim.

Podbregarica se je pod noč zatekla k sedcu, kjer so ji dali streho. Kakor iz črna je bila. Nemo je strmela predse in še jesti ni mogla. Ko so ji dali posteljo, se je vrgla najo in v trenutku zaspala.

XXIV.

Botra in Marija sta bili prepričani, da se bo njun načrt posrečil. Zdaj je bilo treba pridobiti zanj samo še Andreja in urediti vse tako, da Podbregar ne bo prezgodaj zvedel, kaj se pripravlja. Samo tri dni je še manjkalo do dražbe. Botra je že pripravila denar in se domenila s svojo prijateljico, kdaj pojedeta na dražbo.

Tedaj pa je prišla kakor blisk z jasnega strašna novica, kaj se je pri Podbregarjevih zgodilo.

Botra je šla v trg in je tam slučajno ujela pogovor med dvema ženskama iz Zabukovja. Ko je slišala besedo Podbregar, je prisluhnila. Prebledela je in nekaj jo je stisnilo pri srcu.

Kaj bo Andrej rekel, ko bo zvedel? Ali naj mu ona piše, ali bo morda kje drugje slišal ali bral? In Marija! Sirota misli, da je Andrejev dom že rešen, zdaj pa iznenada nekaj takšnega!

Kako težko je hodila, ko se je vračala proti domu.

Marija ji je pritekla naproti. Takoj je opazila njen zmeden obraz.

»Kaj pa je, botra?« je prestrašeno rekla.

»Čakaj, pojdiva v hišo. Tam ti bom vse povedala. Nekaj strašnega!«

»Pa se vendar ni Andreju kaj pripetilo?«

»Ne, tisto ne,« je odvrnila botra, »toda nje-ga bo najbolj zadelo...«

»Kaj je bilo? Hitro mi povejte, ne mučite me! Ali že ni bilo dovolj hudega?«

»Ze sta prišli do hiše. Botra je onemogla zdrsnila na klop, Marija pa je sedla zraven nje.

22. oktobra: Dramlje;
24. oktobra: Dolenji Logatec, Prepolje (samo za blago), Kropa (samo za blago), Velenje.

Drobne vesti

— **Za povzdigo domače obrti.** Pretekli mesec so se sestali v Beogradu organizatorji in predstavniki ustanov Male antante in Bolgarije, ki se pečajo z domačimi obrtmi, da se sporazumno dogovore o možnosti zamenjave izdelkov hišne industrije. Vsi navzočni zastopniki: ga. Stella Vladescu, Bukarešta, ing. Vaclav Paleče, tajnik jugoslovnskočeške zbornice v Pragi, ga. Dora Lankova iz Sofije, zastopnik vardarske zadruge za domačo delavnost in končno naš zaslužni rojak ravnatelj Osrednjega zavoda za žensko domačo obrt g. Božo Račić, so podpisali poseben zapisnik, v katerem prosijo vse vlade onih držav, iz katerih so navedeni zastopniki, da naj podpirajo domače obrti in domačo hišno delavnost, da se odpravijo vse zapreke, ki sedaj zelo otežkočajo uvoz in izvoz ter zamenjo ročnih del med posameznimi državami, posebno pa v onih državah, kjer bi to moglo biti v korist najsiromašnejših slojev prebivalstva, poživelo pa bi trgovino. Oživela pa bi tudi trgovina med posameznimi državami. Podpisniki so sklenili izdelati predloge in si jih izmenjati. Obvestili pa bodo v svojih domovinah naravno vse, ki imajo z organizacijo domače obrti posla.

— **Za naš zgodnji krompir so se začeli zanimati Nizozemci.** Te dni se dva nizozemska strokovnjaka mudita v Splitu in se razgovarjata s predstavniki združenih organizacij o nakupu krompirja. Ko sta Nizozemca pregledala vrtove okrog Trogirja, sta predlagala, naj bi Dalmatinci nakupili nekaj semenskega krompirja na Nizozemskem, ga potem nasadili doma preko zime in potem začeli izvažati na spomlad na Nizozemsko. Dalmatinci so menda s takim poslom zadovoljni.

— **Brazilijska uničuje kavo.** Kavna letina je v Brazilijski letos spet obilna. Vlada je izdala zakon, ki odreja, da je treba 70 odstotkov te kave — uničiti. Tokrat pa se kavnega preveška ne mislijo iznebiti na ta način, da bi jo pometali v morje. Brazilijski senat je sklenil tudi zakon, ki odreja, da bo pol milijona pridelovalcev kave dobilo odškodnino za žetev, ki jim jo bodo uničili. Brazilska vlada dela vse to zato, da bi preobilica kave ne povzročila padca kavnih cen na svetovnem trgu.

In botra je začela pripovedovati, kaj se je v Zabukovju zgodilo. Z rastočo grozo jo je Marija poslušala in grizla robec.

»Moj bog, najprej moj oče, zdaj pa še njegov. In takšna strašna smrt! Zakaj je le to storil? Saj smo ga hoteli rešiti.«

»Zdaj je prepozno. Ali naj Andreja obvestiva?«

»Jaz mu ne morem pisati, botra,« je obupana rekla Marija. »Ne bi mu znala pisati tako, da bi ga potolažila.«

»Brzjaviti mu morava. Priti mora domov. Saj ga bodo pustili!«

»Poskusiva!«

Marija je z drhtečo roko napisala kratko brzjavko:

»OČE UMRL. PRIDI ČIMPREJ. MARIJA.«

»In kdo naj jo nese na pošto? Daleč je.«

»Jaz pojdem še enkrat v trg,« je dejala botra.

»Ne, jaz pojdem. Utrujeni ste že. Samo na otroka pazite, dokler se ne vrnem.«

Takoj se je oblekla in šla.

Še tisti večer je dobil Andrej brzjavko. Že ko so mu jo prinesli, še preden jo je odprl, je slutil, da mora prinašati neko nesrečo. Dolgo se je pomišljal, preden jo je odprl. Ko je prebral, se mu je zameglilo pred očmi, in toliko, da ni padel. Ugriznil se je v ustnice.

»Domov naj pridem? Ali me bodo pustili?« je dejal sam pri sebi, potem pa je takoj šel k svojemu poveljniku.

»Kaj bi pa radi?« ga je vprašal ta.

»Dopust, da grem domov.«

»Dopust? Saj ste ga pravkar imeli. Vi ste pa res več doma kakor pri vojakihi!«

— **Naraščanje novih vlog pri Mestni hranilnici ljubljanski.** V septembru so se dvignile nove hranilne vloge pri tem zavodu za 3.566.831.80 Din na 81.245.353.02 Din.

— **Pogajanja za novo trgovinsko pogodbo med našo državo in Francijo so zaključena.** Pogajanja so trajala od 13. septembra ter bo nova pogodba uredila v prvi vrsti plačevanje na nov način, ki bo zamenjal dosednji način kliringa. Prav tako bo v pogodbi nekaj več ugodnosti za izvoz našega žita in lesa v Francijo.

DOPISI

IVANJKOVCI. Na Libanji je danes 11. 10. pri trganju jabolk padla z drevesa Ljudmila Stučl, žena čevljarja Martina Stučla z drevesa. Zadobila je take notranje poškodbe, da je za poldrugo uro preminula. Bila je blizu 60 let stara. Naj v miru počiva!

GORNJA RADGONA. (Upokojitev.) Upokojen je razrešeni šolski upravitelj v Radgoni g. Karel Mavrič, ki se je s tem umaknil v miren pokoj, ki je bil že potreben, saj so mu bili zadnji dnevi precej grenki. Našemu odličnemu šolniku in nacionalnemu delavcu o čigar delovanju smo pisali že ob njegovi razrešitvi, želimo, da bi preživel še mnogo let ki bodo kakor dosedanja v prid najširši javnosti. Gotovi ljudje pa so si menda tudi oddahnili ter pustili sedaj Mavriča menda enkrat pri miru, ker je upokojitev pač zadnji ukrep, ki ga more človek pričakovati.

VERŽEJ. (Učenec svojemu součencu.) Nedavno je učenec veržejske šole Koroša, sin znanega prvaka JRZ Koroša Ivana navalil na svojega součenca Šoštariča in mu izbil zob. Ko je Koroša navalil na svojega součenca, je vzkliknil: »Dol Sokoli, pobiti Vas moramo, sedaj gredo Orli naprej, kaj je Sokol, dol z njim«. Kaj poreče k tej krščanski vzgoji g. Peter Rešetar?

Domače novosti

* Velika razstava zdravstvenega združništva je bila te dni odprta v Beogradu. Na njej je prav značilno prikazano, kakšno zdravstveno stanje vlada med kmetiskim pre-

Andrej ni odgovoril. Samo brzjavko je pomolil poveljniku. Ko jo je ta prebral, je takoj pokimal: »To je pa seveda nekaj drugega. Kdaj bi radi šli?«

»Takoj, če je mogoče. Zaradi pogreba...« Siromak seveda ni vedel, kakšen bo ta pogreb...

In res je dobil dopust. Sedel je na prvi vlak in drugo jutro se je že vozil po dolgočasnih slavonskih ravninah proti domu.

»Oče je mrtev,« je šepetal sam pri sebi. »Kaj se za tem skriva? Kaj se mu je primerilo? Ali sem jaz kriv njegove smrti?«

Vso pot ni mogel zatisniti očesa. Prostora je bilo v vagonu dovolj, saj je imel vso pot le nekaj sopotnikov, toda nikakšne utrujenosti ni čutil.

Zunaj je bilo soparno, prava poletna pripeka. Skozi odprta okna je zanašalo dim, da so ga ščemele oči. Kakor brez misli je strmел pred se. Časih se je vlak ustavil in pod oknom je zagledal množico ljudi, potem pa se je spet počasi premaknil in nadaljeval pot čez ravnino. Pozno popoldne se je pripeljal v Zagreb.

Tu je imel štiri ure časa. Njegov vlak je ostal na postaji, toda ni mogel strpeti v njem. Moral je priti med ljudi, da se otrese more, ki ga je mučila. Zato je odšel v mesto. Taval je po ulicah, tedaj pa se je spomnil svojega prijatelja, ki je v začetku njegove vojaščine pomagal posredovati med Marijo in njenimi domačimi.

Sedel je na tramvaj in se odpeljal proti predmestni ulici, kjer je bil prijatelj doma. Ni ga dobil. Hotel je že oditi, tedaj pa mu je rekla služkinja v hiši, da mora gospod vsak

Pravo sredstvo

Modra teta pravi: Za perilo in za otroke bi bilo najboljšje

kajti to je pravo sredstvo za pranje!

čas priti, saj prihaja vsak večer redno iz službe. Zato je Andrej nekaj časa počakal.

Sedel je na okno med dvema nadstropjema. Kmalu je zapazil pod seboj prijatelja, ki je prihajal po stopnicah.

»Andrej, ti?« mu je dejal prijatelj in mu segel v roko.

»Da, kaj se pa tako čudiš?«

»Vsakogar drugega bi bil prej pričakoval kakor tebe.«

»To si lahko mislim. Dopust sem dobil. Domov moram iti. Poglej, brzjavili so mi. Oče mi je umrl.«

»Vem,« je pridružno dejal prijatelj.

»Kako moreš vedeti? Ali je bila posmrtnica v listih. Ne vem, kdo naj bi jo bil naročil.«

»Še več je bilo. Čakaj, ne bova se tu pogovarjala. Pojdi z menoj!«

Odklenil je vrata svojega stanovanja in ga odvedel s seboj.

»Tu pogledj današnje »Jutro«,« mu je dejal. Z drhtečo roko je Andrej pograbil list in pogledal na tretjo stran, kamor mu je prijatelj pokazal. Zdjaci se je njegov pogled usta-

bivalstvom. Zdravstveno stanje kmetov je zelo slabo. Iz podatkov, ki so urejeni v tabeli, je razvidno, da je med kmeti največ tuberkuloze, sifilisa, malarije, tifusa in črvenih bolezni. Tabela tudi kaže, da pride na 12 milijonov kmetov vsega skupaj 800 zdravnikov, dočim pride na 3 milijone meščanov, kolikor jih je v naši državi, 5.200 zdravnikov. Dobro je razvidno tudi prosvetno stanje po deželi.

* **Rojstna hiša dr. Tavčarja pogorela.** V nedavni noči je v Poljanah nad Škofjo Loko izbruhnil požar v rojstni hiši dr. Ivana Tavčarja. Plameni so z veliko naglico objeli celo ostrešje, tako da gasilci, ki so prihiteli na pomoč, niso več mogli ostrešja rešiti. Uspelo pa jim je, da so udušili ogenj še prej, preden je mogel zajeti vso zgradbo ter tako s požrtvovalnim delom rešili zgradbo pred popolnim uničenjem. Kljub temu je škoda precejšnja, krita pa je v glavnem z zavarovalnino.

* **19. oktobra se bo spet sestal parlament.** Na prvi seji se bo formalno zaključilo letošnje zasedanje ter začelo novo. Naslednjega dne bodo namreč volili novo predsedstvo Narodne skupščine. Vsi poslanski klubi se posvetujejo o programu jesenskega zasedanja in o kandidatih, ki jih bodo predlagali za predsednika in ostale funkcionarje. Podobno življenje se opaža tudi v senatu. Tudi tam bodo na prvem jesenskem zasedanju volitve predsedstva. Po številnem stanju in razmerju med poslanskimi klubi se zdi, da bosta tako v skupščini kakor v senatu ostali z malimi spremembami dosedanje predsedstvi.

* **Semenj v Krškem.** Mestni gospodarski odbor v Krškem naznanja, da se bo letošnji Lukežev sejem v Krškem, ker pade dan sv. Lukeža v ponedeljek, dne 18. oktobra t. l., vršil šele v ponedeljek po sv. Lukežu, to je dne 25. oktobra t. l., kar naj blagovoliijo sejmarij upoštevati.

* **Važno za starše.** Nedavno je izšla oktorska številka »Roditeljskega lista«, ki ga izdaja Pedagoška centrala v Mariboru. Ta številka ima prav razveseljivo vsebino poučnih in zanimivih sestavkov o vzgoji otrok v šolski in predšolski dobi. Toplo ga priporočamo našim staršem. Za naročilo zadošča dopisnica, naslovljena na Pedagoško centralo v Mariboru. Letna naročnina stane 24 Din.

* **Jože Rems se poslavlja.** Jože Rems in njegova soproga sta odšla 12. t. m. v Ameriko k svojim otrokom. Za odhodnico sta povabila

nekaj svojih ožjih prijateljev na poslovilni večer v gostilno Vinka Habjana v Domžalah. G. Rems je v Ljubljani zastopnik newyorškega dnevnika »Glas Naroda« ter se je udeleževal zadnjih 10 let tudi pri raznih humanitarnih ustanovah, posebno pri odboru za Dom slepih. Citateljem »Glasa Naroda« pa je znan pod imenom Jože iz Most. V Ameriki bodo številni rojaki gotovo veseli, ko bodo po dolgih letih imeli Jožeta spet v svoji sredi. V imenu navzočih in odsotnih prijateljev je imel g. dr. Rostan kratek govor z izrazi iskrenega tovarštva ter je želel g. Remsu in njegovi soprogi prijetno potovanje in srečno vrnitev.

* **Nič ni tako skrito, da ne postane očitno!** Nedavno je bil pred mariborskim kazenskim senatom okrožnega sodišča obsojen 27letni Stefančič zaradi tatvine, izvršene letos v maju v Singerjevo prodajalno na Glavnem trgu, na dve in pol leta robije. Stefančič je tatvino tajil, češ da ni on storilec, čeprav so mu dejanje dokazali. Policija kljub poizvedovanju ni mogla izslediti ukradenega blaga, in sicer ročnega šivalnega stroja in drugih reči v vrednosti 8000 Din. Zdaj je tudi tatvina pojasnjena. V občinskem uradu v Studencih so namreč odprli kovčeg, ki ga tam deponirala neka stranka, pri kateri je Stefančič svoječasnno stanoval, ne da bi bil prijavljen. V kovčegu so našli vse ukradene predmete.

* **Izpred mariborskega sodišča.** Pred mariborskim okrožnim sodiščem je bila te dni razprava zaradi nesreče, ki se je pripetila v juniju, ko je tri in pol leta stara Hedviga Smoletova padla v lonec kropa in je kmalu nato umrla za opeklinami. Državno tožilstvo je obtožilo njeno mater, 25letno tkalko Marijo Smoletovo, malomarnega nadziranja otroka. Obsojena je bila na 10 dni zaporu pogojno na leto dni.

* **V Labinu,** kjer je velik premogovni rudnik, ki so ga pričeli zlasti v času sankcij z velikansko naglico izkoriščati, bodo zgradili več novih javnih poslopij, med temi šolo, elektrarno ter še druga javna dela. Občina je morala za to najeti posojilo, ki sega preko 200.000 lir. Kakor je znano, so v Labinu zgradili celo novo mesto, ki obsega zlasti stanovanjske hiše rudarjev in uradništva. V rudniku je zaposlenih okoli 6.000 ljudi.

* **Gostilničarko zvodnico** so prijeli v Bjeļovaru. Gizela Paljevič je v okolici nabirala mlada dekleta, da jih je v začetku upoštevala za hišne posle. Pozneje pa jih je speljala na drugo pot. Dekleta so si morala

s telesom služiti denar in od svojega zaslužka svoji gospodnji še odrajavati primeren delež. Ko je pa nekaj mladoletnih deklet zbolelo, se je za zadevo začela zanimati policija in gostilničarko prišla. Čim dalje traja preiskava, tem več grehov te brezvestne zvodnice prihaja na dan.

* **Žrtve neurja.** Strela je ubila posestnika Antona Premrova iz Čepnega pri Košani. Strela je udarila tudi v hišo Baričeve družine v Dutovljah, ni pa prizadejala posestniku in njegovi ženi ničesar. Pač pa je povzročila požar, ki je uničil hišo in hlev ter s tem povzročil veliko škodo. Ker je bil hlev poln sena, so le s težavo omejili požar.

* **Napadalec mu je iztaknil oko.** V Oseku v Slovenskih goricah je neznanec napadel 17-letnega posestniškega sina Matevža Čuka in mu z nožem iztaknil levo oko. Ranil mu je tudi desno, tako da je nevarnost, da mladenič popolnoma oslepi.

* **Borba proti požarom.** V zadnjem času so se posebno na deželi požari zelo pomnožili. Več požarov so povročile strele, saj je bilo preteklo poletje po Julijski krajini nenavadno mnogo neviht. Mnogo požarov pa je nastalo tudi zaradi neprevidnosti ljudi. Zato so oblasti v posameznih krajih odredile lastnikom hiš, naj v bodoče vse bolj pazijo na to, da po neprevidnosti stanovalcev ne bi nastali novi požari. Tako je tolminski podestat odredil, da se morajo dimniki očistiti vsakih 6 mesecev, peči v pekarinah najmanj vsake tri mesece, prepovedal je kajenje v hlevih, odredil, da morajo biti luči, ki se rabijo v hlevih in na skednjih, obdane z žično mrežo in izdal še druge take ukrepe.

* **Vračajo se...** V Maribor je prispel večeraj dopoldne 48-letni Adam Branežak iz Slavonske Požege s svojo ženo in 6 otroki. Branežak je bil leta 1916 ujet na ruski fronti ter je 21 let živel v Rusiji. Leta 1920 se je v Rusiji poročil ter se mu je komaj sedaj posrečilo, da je dobil dovoljenje za vrnitev v domovino. V Maribor je prispel preko Dunaja in Varšave brez vsakih sredstev. Potem, ko so ugotovili resničnost njegovih izpovedb, so ga odpremili z družino v Slavonsko Požego.

* **Otrok utonil v loncu.** Nedavno se je pripetila v Virovitici čudna nesreča. 9-mesečni sinček delavca Franja Predrijevcia se je na hodniku igral, mati je pa delala v kuhinji. Otroček je prilezel do lonca, v katerem je bilo okrog 5 litrov vode. Postavil se je na glavo v lonec in se zadušil. Ko je stopila mati na hodnik, je bil otroček že mrtev.

vil na velikem naslovu »Strašna smrt posestnika v ognju.«

»Jezus!« je kriknil in začel brati. »Saj ni mogoče... Moj oče... Kaj takega?«

Bil je bled kakor zid. Prijatelj je videl, kako omahuje, in mu je položil roko na ramo. »Andrej, potolaži se! Bodi močan!«

Toda Andrej se ni mogel potolažiti.

»Jaz sem kriv njegove smrti,« je rekel. »Samo jaz. Zaradi mene je to storil. Saj veš, da sem se oženil proti njegovi volji. To ga je tako zadelo. Zaradi tega je začel piti in napravil nazadnje takšen konec. O, tega ne bom mogel nikoli pozabiti. Zmerom me bo bolelo. Zmerom bom videl njegov očitačji obraz.«

»Ne, tudi sam je kriv...«

»Ni kriv. Morda bi se bila lahko vzlic temu pobotala, če bi mu bil jaz privoščil dobro besedo, ko sem bil zadnjič doma. Pri ženi sem bil, pa nisem stopil k njemu, da bi ga bil prosil odpuščanja. Saj ni bil tako zloben, da mi ne bi bil odpustil...«

»Kaj veš? Po tem, kar si mi nekoč o njem pravil...«

»Res je. Človek misli o svojem bližnjem samo najslabše, četudi je njegov oče, toda ko pride smrt vmes, vendar odkrije, da ni bil takšen, kakor se mu je dozdevalo.«

»Pustiva zdaj to, Andrej,« mu je dejal prijatelj. »Res je hud udarec, toda prebolel ga boš. Saj imaš še svoj dom, ženo imaš in otroke. Na to misli. In na to, kako boš poskrbel za mater, ki nima več strehe... Pojdiva malo v mesto. Tam je več življenja in ni tako pusto kakor pri meni. Med ljudmi je bolečina dosti manjša, kakor pa, če je človek sam s svojimi mislimi. Prespati moraš vse.

Udarec je hud, res hud, a podreti te ne sme. Saj si mož!«

Toda Andrej se ni mogel potolažiti.

»In kaj bodo ljudje rekli,« je jadikoval dalje. »Vsak njihov pogled me bo dolžil, vsaka njihova beseda. Ogibali se mi bodo...«

»Čemu? Prej bodo obsojali tvojega očeta, da je storil kaj takega. Poglej samo v list, dobro preberi konec. Kako piše: Podbregar je bil zadolžen in je storil ta korak v trenutni zmedenosti. Nikjer nič drugega. Nič o tebi, nič o sporu med očetom in sinom. To vidiš z velikimi očmi samo ti, ne pa drugi.«

Počasi se je Andrej le pomiril. Prijatelj ga je prijel pod roko in ga odvedel iz hiše. Šla sta v mesto in hodila nekaj časa po ulicah. Potem pa je prišel kmalu čas, ko se je moral Andrej vrniti na postajo. Tovariš ga je spremljal in mu pred odhodom še enkrat prigovarjal, naj bo miren in naj mirno prenaša udarec, ki ga je tako nepričakovano zadel.

Noč je že bila, ko se je Andrej z vlakom odpeljal. V skoraj praznem oddelku je Andrej zaspal. Neprijetna vožnja, ki se je vlekla že tako dolgo, uničujoča vest o očetovi smrti, skrb za bodočnost, vse to ga je zagrabilo. Šele odlašujoče spanje mu je prineslo tolažbo. Zbudil se je dve postaji pred koncem vožnje.

XXV.

Marija je pričakovala, da bo Andrej prišel, da ga bo pa tako hitro zagledala, na to ni bila pripravljena.

Naslednje jutro je že ob šestih potrkal na vrata botrine hiše. Ko ga je botra zagledala, vsega bledega, se je kar prestrašila.

»Andrej, za božjo voljo!«

Marija, ki je tudi že vstala, je slišala ta klic in prihitela v vežo. Padla je močno okoli vratu in skrla glavo na njegovih prsih.

»Andrej, ubogi moj Andrej... Oče...«

»Vem,« je mrko odvrnil Andrej in jo pobožal po laseh. »Zvedel sem že vse v Zagrebu...«

Botra se je oddahnila. Samo, da že ve. Da njej ne bo treba pripovedovati vsega in gledati njegove rastoče groze.

Andrej je zvedel še nekatere podrobnosti, ki niso bile v listih. Vendar pa je vse prenesel še z nekakšnim mirom. Kaj pa ga je še moglo pretresti, ko ga je že vse, kar je slišal, dovolj? Trpljenje ga je utrdilo.

»Kdaj bo pogreb?« je nazadnje rekel.

»Pogreb?« je šepnila botra. »Saj niso ničesar več dobili. Kaj naj pokopljejo?«

»Domov moram iti,« je dejal potem Andrej. »Videti moram, kako je bilo. Morda me potrebujejo...«

»Vsaj malo počakaj,« mu je dejala botra. Potem mu je povedala, kako je hotela rešiti njegov dom in ga kupiti zanj, kako je že bila pri župniku, da bi ji dal denar, kolikor bi ga manjkalo, pa je nenadna usoda prekrizala vse njene načrte. Povedala mu je, kako se je oče v zadnjih tednih zadolževal, kako je prodal najlepši kos gozda in kako so ga začeli upniki drug za drugim tožiti, da je nazadnje v obup napravil usodni korak.

»In bog ve, kakšen bi bil konec, če se to ne bi bilo zgodilo...« je končala.

»Kaj pa mati?« je potem dejal Andrej.

(Dalje prihodnjik)

* **Usodepolne posledice »črne vožnje«.** Na kolodvoru v Spilju se je pripetila usodna nesreča, katere žrtev je postal 25-letni brezposelni pomočnik Anton Ljubec iz Maribora. Vtihtopil se je namreč pod vagon osebnega vlaka ter se tako na osi vagona prepeljal do Spilja, kjer je skušal zapustiti svoje skrišališče, še predno je vlak obstal. Nesrečno naključje je hotelo, da se je zapletel v stopnice, ki so ga potegnile več metrov za seboj, dokler ni s strtimi rokami in nogami obležal v mlaki krvi na progi. Hudo ponesrečenega in vsega zmrcvarjenega so prenesli na postajo, kjer so mu nudili prve pomoči, nato pa je bil prepeljan v bolnišnico v Lipnico.

* **Upokojenci pričakujejo zboljšanje.** Vlada je izvila iz rok, zbežala iz hiše in jo ubrala po nameščenecv nižjih skupin ter zboljšala njihov položaj. Toda tudi upokojenci zaslužijo istovrstno priznanja, saj so vse svoje življenje žrtvovali v delu za državo in za skupnost. Upokojenci sedaj pozivajo vlado in g. finančnega ministra, da se spomni tudi njih ter jim nekoliko zboljša njihove prejemke. Pokojnine državnih nameščenecv so povprečno nizke in zato bi bilo primerno, da se s podobno naredbo, kakor pri aktivnih državnih nameščenecih, nekoliko zboljša tudi položaj upokojencev. Imamo pa še v Sloveniji precej starih oz. kronskih upokojencev, katerih položaj je obupen. Tudi ti pričakujejo od vlade in države, da zboljšata njihov položaj.

* **Tragična smrt mladenke.** Služkinja Tezija Kovač se je s kolesom peljala k brodu pri Petanjcih. Med prevozom je brodar prižgal svetilko. Ta trenutek je Kovačeva uporabila, da je skočila v Muro, ki je za vedno zagrnila njeno mlado življenje. Kaj je 23 letno mladenko gnalo v žalostno smrt, ni znano.

* **Z lovsko puško nad svojo ženo.** 50-letni posestnik Oestele Gothlf iz Kaniže 17 pri St. Ilju se je vračal nedavni večer v vinjenem stanju proti domu. Ko je žena videla, da je razburjen, ga je skušala pomiriti. Beseda je dala besedo in je prišla med pretepeti ženo. Elizabeti se je končno le posrečilo, da se mu je izvila iz rok, zbežala iz hiše jo ubrala po hribu navzgor. Raztogoten mož je pograbil lovsko puško, ki je visela na steni, nameril za bežečo ženo in sprožil. Strel je zadell ženo v hrbet in je pri priči obležala v krvi in nezavestna na tleh. Domačini so o dogodku obvestili bližnje orožnike, ki so posestnika Oesteleja aretirali ter ga po zaslišanju oddali v mariborske sodne zapore. Hudo poškodovano

Elizabeto, ki ji je obtičalo v hrbtu 9 šiber, so mariborski reševalci odpremili v splošno bolnišnico.

* **Požar.** Pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je pogorelo župnijsko gospodarsko poslopje. Plamen je švignil iz škednja okoli 6. ure zjutraj. Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno, moral je biti podtaknjen. Malo prej, ko so opazili plamen, je prišel iz škednja neznan berač, ki je najbrž prenočil v škednju. Za njim poizvedujejo. Pogorela je vsa krma, slama in gospodarsko poslopje. Rešili so govejo živino, svinje in kokoši. Škoda znaša okoli 30.000 Din, zavarovano pa je bilo gospodarsko poslopje le za 10.000 Din. Tukajšnje obmejno ljudstvo je revno in bodo velike težave, preden se postavi novo gospodarsko poslopje.

* **Ostuden zločin.** 26 let stari delavec Ivan Dacar, ki je bil že večkrat obsojen na težje kazni in enkrat tudi že zaradi zločina zoper javno moralo, se je moral te dni zagovarjati zaradi oskrunitve neke 10 letne deklice iz ljubljanske okolice. Ostuden zločin je Dacar priznal, kot olajšilno okolnost je navedel le to, da je bil nekoliko vinjen. V neki gostilni je izpil nekaj vina in žganja in se odpravil na pot proti Jesenicam. Med potjo je srečal žrtev, katero je zavlekel v grmovje ob cesti in jo zlorabil. Deklico so morali odpeljati v bolnišnico, kjer se je zdravila več tednov. Zločinec ji je prizadejal težko poškodbo, ki utesne imeti posledice za vse življenje. Po ostudnem zločinu se je Dacar napotil na Mežakelj, kjer je vlomil v lovsko kočjo kraljice Marije. Odnesele je nekaj steklenic vina in več kosov obleke, kar je bilo vse last oskrbnika Ivana Jana. Tudi ta vlom je zločinec priznal. Deklica je izpovedala, da ji je zločinec grozil tudi z nožem ter jo celo vprašal, koliko je stara. Njen oče je zahteval, naj sodišče zločinca strogo kaznuje. Senat je Dacarja obsodil na dve leti in 4 mesece robije in na izgubo častnih državljskih pravic za 3 leta. Povrniti mora vse stvarne stroške, ki jih je imel oče za zdravljenje mlade žrtve tega ostudnega in ciničnega zločinca, katerega bi v Ameriki na primer ljudstvo samo sodilo z linčanjem.

* **Podtaknjen ogenj.** Nedavne noči je bil podtaknjen ogenj v stanovanjski hiši g. Suvana Martina ml. v Ljubnem 105. Ogenj so opazili, ko se je že močno kadilo, plamen pa zaradi zaprtega prostora še ni imel dosti moči. Ogenj je bil podtaknjen v sobi nad prtiličjem. To sobo je imel nekdo v najemu, a

je še prejšnji dan odpotoval. Ko so sosede vdrti v sobo, so opazili, da je bil ogenj na več krajih podtaknjen. Vse je bilo polito s petrolejem. Ko bi se bil zločinski načrt posrečil, bi bilo v nevarnosti življenje starih, v isti hiši stanujočih ljudi ter sosedna lesena poslopja. Škoda bi bila ogromna. Natančno preiskavo vodi žandarmerija, katere je prišla nekega osumljenca, ki pa dosedaj krivdo še taji.

* **Žrtve podivjanca.** Pred neko gostilno na Prevaljah je prišlo nedavne noči do krvavega tepeža. Do spora je prišlo zaradi nekkih keksov. Brezposeln sedlar, ki se je že dalje časa potikal v okolici Prevalj, je med divjimi pretepom z nožem prerezal Gabrijelu Guzejevo žilo odvodnico na roki. Rudolfu Hribniku želo odvodnico na vratu. Binny Breclan je dobil urez v nogo, najhujše pa je ranjen mladi Tonči Pučel, ki ima ranjena pljuča in se bori s smrtjo. Prvo pomoč je nudil dr. Flis, ki je dal na razpolago tudi svoj avto. Najhujše ranjena, Pučel in Hribnik, sta bila prepeljana v bolnišnico v Crno, vendar nista bila sprejeta zaradi nedostajanja potrebnih operacijskih priprav. Težko ranjena sta bila nato prepeljana v Slovenjgradec. Prav tako so prepeljali v bolnišnico Breclana in Guzejeva. Brezposelnega sedlarja pa so orožniki takoj aretirali.

* **Pod vozom.** 10-letni posestnikov sin Ivan Zalokar iz Podpeti pri Jurklostru je hotel stopiti na voz, v katerega sta bila vprežena vola, ki sta tedaj potegnili, da je deček padel pod voz. Kolo mu je šlo čez trebuh in ga težko poškodovalo. Dečka so prepeljali v bolnišnico.

* **Mladeniči rekruti,** ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve, skrajšanega roka službe, čimprejšnjega vstopa v kader, odložitve službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Pojasnila daje za malenkostno plačilo Per Franc, kapetan v pokoju, koncesionarna pisarna, Ljubljana, Maistrova ulica št. 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 dinarjev.

* **Nesreča v gramozni jami.** V neki gramozni jami na Pobrežju pri Mariboru je 50-letni Alojz Malek kopal gramoz. Nepričakovano se je odtrgal plaz in pesek ter kamenje je zasulo delavca do vratu. Ko je prišla pomoč, je bil Malek že nezavest. Izkopali so ga z zlomljeno desno nogo in hudimi notranjimi poškodbami. Prepeljali so ga v bolnišnico.

14
Arthur Conan Doyle:

Maščevalci iz Indije

»Vse drugo prej kakor to,« je odvrnila moja mati resno. »Tvoj oče me je prepogosto prošil, naj kaj takega ne storim. Dragi sin, tvojega očeta ne bo več nazaj. Morda se čudiš mojim suhim očem, a če bi ti videl tako dobro kakor jaz, kakšen pokoj mu bo prinesla smrt, ne bi žaloval. Cutim, da bi bilo vsako zasledovanje tujcev zaman. Kljub temu se mora nekaj podobnega storiti, a le skrivaj. Tvojemu očetu ne moremo boljše ustreči, kakor če mu izpolnimo njegove želje.«

»Toda vsaka minuta je dragocena!« sem vzkliknil. »Morda nas prav zdaj kliče na pomoč, da bi ga osvobodili iz krempljev tistih temnih vragov.«

Ta misel me je tako razburila, da sem planil iz hiše na deželno cesto. Na cesti pa seveda nisem vedel, kam naj bi se bil obrnil. Razsežno močvirje je ležalo pred menoj čisto mirno in tiho. Prisluskoval sem, a nikak glas ni motil nočne tišine. Ko sem potem tamkaj stal in nisem vedel, v katero smer naj se napotim, sem začel spoznavati vso grozoto in svojo odgovornost. Čutil sem, da sem se boril proti silam, ki jih nisem nič poznal. Vse je bilo tako tuje, mračno, grozotno. Misel nate in na tvojo pomoč je bila moj edini up. Moja mati je bila zadovoljna, da sem jo pustil samo, moja sestra je spala, a jasno mi je bilo, da pred jutrnim svitom ne moremo ničesar ukreniti. Pri takih okoliščinah je bilo pač najprirodnejše, da sem tekel semkaj, kolikor so mi noge dopuščale.

Ti jasno misliš, John. Povej mi, kaj naj storim. Esther, morda veš ti, kaj lahko napravim?« Obračal se je zdaj k meni zdaj k sestri s stegnjenimi rokami in vprašujočimi očmi.

»Ničesar ne moreš storiti, doktor je temno,« sem odgovoril. »Zadevo moramo sporočiti wigtownski policiji, kakor to zahtevajo zakoni. A tega nam ni treba storiti prej, dokler ne začnemo, sami skrivaj zasledovati tujcev. John Fullerton, ki biva onstran griča, ima slednega psa. Ako tega naženemo na sled, bo našel generala.«

»A strašno je, da moramo tukaj mirno sedeti, med tem, ko morda on potrebuje našo pomoč!« je vzdihoval Mordaunt.

»Bojim se, da mu pri okoliščinah, ki si nam jih opisal, naša pomoč ne bo dosti zalegla,« sem dejal. »Sil, ki tu nastopajo, človeška pomoč ne more zavrniti. Razen tega tudi nimamo nikakega znamenja, kam so šli. Zato bi bilo brezsmotno tavanje v temini le za praviljanje moči, ki jih morda lahko bolj uporabimo zjutraj. Ob petih bo dan. Čez kakšno uro se lahko napotimo čez grič po Fullertonovega psa!«

»Čez eno uro šele!« je spet zastokal Mordaunt. »A vsaka minuta se mi zdi kakor cela večnost!«

»Vlezi se na zofo in odpočij se,« sem rekel. »Največ pač lahko zdajle storiš za očeta, če zbereš vse svoje sile. Morda bomo morali

mного hoditi. No, prej si omenil neki zavitek, ki ti ga je bil general izročil zame.«

»Tu je!« je odgovoril Mordaunt potegnivši iz žepa majhen, ploščat zavitek in mi ga izročil. »Pisanje v zavojčku ti bo pojasnilo vse, kar ti je doslej še skrivnostno.«

Zavitek je bil na obeh koncih zapečaten in na pečatu je bil viden leteč zmaj — generalov grb. Razen tega je bil prevezan s širokim trakom, ki sem ga prerezal z žepnim nožem. Na zavojčku je bilo s krepkimi črkami zapisano: »John Fothergill West.« Pod mojim imenom pa je bila zapisana pripomba: »Temu gospodu naj se izroči ta zavitek v primeru, da bi generalni major John Bertier Heatherstone, bivši oficir indijske vojske neznano kam izginil ali pa umrl.«

Naposled naj torej le spoznam mračno skrivnost, ki je svojo senco vrgla tudi na moje življenje.

Naglo sem zdrobil pečata in razgrnil ovojni papir. Pokazala sta se pismo in povezek obledelih papirjev. Primaknil sem svetilko bliže k sebi in odprl pismo. Datirano je bilo od prejšnjega popoldneva in se je glasilo takole:

»Dragi West! Lahko bi bil ustregel vaši razdovednosti že prej, a je bilo boljše za vas, da nisem storil tega. Vem iz lastne žalostne izkušnje, kako ubija živce neprestano čakanje nesreče, o kateri si prepričan, da bo nastopila, a ne moreš vedeti kdaj. Sodil sem, da bi vaše nagnjenje do Gabriele napravilo nesrečna vas in Gabrielo, če bi vedela za obupno usodo, ki mi je grozila. Bal sem se, da ne bi ugonobil vašega duševnega mira, zato sem molčal. Mnoga znamenja, zlasti prisotnost budistov v našem kraju, o katerih

* **Sodišče v Gorici je zelo strogo kaznovalo več tihotapcev**, ki so tihotapili preko meje konje. Valentinič Leonard in Felic Anton sta bila obsojena vsak na eno leto in pol zapora ter na 32.000 lir kazni. Bratina Leonard in Josip vsak na eno leto zapora in 32.000 lir kazni; Lukančič Julij na 14.000 lir; Murovec Josip in Brenc Josip na po 7.200 lir; Daks Kobler, Močnik Matej, Mlinar Josip, Rupnik Ivan in Seljak Andrej in Julij Lukančič na 3.800 do 4.800 lir kazni.

* **Skrivnostna bolezen.** Hrvaški listi poročajo o bolezni, ki se je pojavila v vasi Javorje v Istri in za katero je umrlo že deset ljudi. Človeka začne najprej boleti glava, čez nekaj časa mu zateče glava in oči in pritisne huda vročina, v par dnevih pa umrje. Ta bolezen se ni pojavila samo v Javorju, ampak tudi v sosednjih vaseh Obrovu in Ločah. Tudi v Vrhu pri Buzetu se je pojavila ta bolezen in je umrlo že več ljudi. Ljudje niso imeli denarja za zdravnika, občinski zdravnik v Buzetu pa ni hotel iti na Vrh, če mu ne plačajo naprej po 100 lir. Vaščani so poslali deputacijo v Pulj k prefektu, ki se je pritožila čez omenjenega zdravnika in prosila pomoči. Prefektura je odposlala posebno komisijo, ki je temeljito preiskala bolnike. Štiri otroke so odpeljali v bolnišnico v Pulj.

* **Cene živini** so po Julijski krajini zadnje čase zelo poskočile. Govedo plačujejo trgovci, ki prihajajo iz notranjosti, na primer po 5 lir za kg žive teže. Teleta plačujejo po 6 in pol lire, prašiče pa po 9 in pol do 10 lir. Temu primerno so mesarji dvignili tudi cene mesu, mesnim izdelkom in masti. Po mestih in večjih naseljih pa se na splošno opazuje, da mesnega blaga primanjkuje.

* **Poroka v zaporu.** V jetniški kapelici okrožnega sodišča v Šibeniku so imeli v torek zanimivo poroko. V preiskovalnem zaporu sedi že tri mesece 27 letni Gjoko Kovačević, obtožen, da je v Gablovcu posilil mlado kmetico Jurko Barčičevo. Fant je bil do ušes zaljubljen v Jurko in prigovarjal ji je, naj se poroči z njim, pa ga Jurka ni marala. Končno jo je fant s pomočjo svojih prijateljev ugrabil. Jurka ga je ovadila in prišel je v preiskovalni zapor. Ta čas se je pa omehalo njeno srce in je vzljubila fanta. Hotela ga je rešiti iz preiskovalnega zapora. Ker pa ni šlo, je sklenila omesti se z njim. Tako je prišlo do poroke v jetniški kapelici. Kovačevića so izpustili iz preiskovalnega zapora in sodnik je še čestital poročencema.

ste mi davi pripovedovali, so me prepričala, da je konec dolgega čakanja in da se bliža ura povračila. Zakaj so mi dopustili, da sem živel skoro še štirideset let po tistem usodnem činu, mi je nepojmljivo. Morda je bilo moje življenje najhujša izmed vseh kazni. Podnevi in ponoči so me neprestano spominjali, da so me bili določili za svojo žrtev, ki jim ne bo mogla uiti. Njih preklicani zvon duhov mi je skoro štirideset let pel sodbo prekletstva in me neprestano opominjal, da nisem nikjer na svetu, varen pred njimi. O, pokoj, blaženi pokoj smrti! Naj bo na onem svetu kakorkoli, samo da ne bom več slišal groznega zvona. Ne bom vam v pismu pripovedoval vse bedne zgodbe. Prav tako ne dogodkov petega oktobra in okolnosti, ki so dovedle do smrti Gulaba Šaha. Iz svojega dnevnika sem iztrgal več listov in vam jih priložil. Na teh listih so na kratko opisani vsi ti dogodki. Razen tega je svoječasno poslal topničarski poročnik Edward Elliot na „Star of India“ svoje poročilo, v katerem sicer osebe niso imenovane. Mnogi ljudje, med njimi celo takšni, ki so jim indijske razmere dobro znane, so poročilo Edwarda Elliota smatrali najbrž za roman in vse te čudne dogodke za plod njegove domišljije. Ti obledeli listi, ki vam jih pošiljam, vam bodo dokazali, da ni bilo tako in da morajo naši učenjaki priznati sile in zakone, ki se jih ljudje lahko poslužujejo in so se jih posluževali. Čeprav naša prosvetljena Evropa ne ve ničesar o njih. Mene je na tem svetu zadela huda nadloga. Rečem vam, da ne bi mogel hladnokrvno umoriti nobenega človeka, še posebno ne starca. Bil sem pa od nekdaj ognjevit in trdoglav; kadar mi je v bitki vrela kri, nisem

* **Zagoneten zločin.** Blizu glavne ceste Križevci—Zagreb med Lonjico in Vrboviško lukko je nabiral neki kmet gobe, pa je našel golo, že razpadajoče žensko truplo. Sodna komisija je ugotovila, da je morala biti neznanka umorjena že pred dobrim mesecem. Stara je bila 25 do 30 let. Na okostnjaku niso mogli najti nobenih sledov zločina, zato sklepa, da je zločinec svojo žrtev zadavil.

* **Huda nesreča** je zadela te dni na mariborski postaji 32 letnega železničarja Franja Podeska. Podesek je šel čez kretnico ter je z nogo obtičal v tračnici. V tistem hipu pa je bila kretnica prestavljena in je Podesku zdrobila desno nogo od kolena do gležnja na treh mestih. Na levi nogi pa mu je odtrgala peto. Poklicani reševalci so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so mu odrezali desno nogo.

* **Velik vlom v Mariboru.** Ko se je vrnila v svojo vilo v Počehovi družina dr. Kokošinka, je opazila, da je vse razmetano in da je bilo v stanovanje vlomljeno. Tatovi so odnesli raznega perila, zlata in drugih vrednosti v skupnem znesku okrog 20.000 Din. V notranjost vile so vdrl s pomočjo ponarejenih ključev, deloma pa s silo. Tatovi so imeli dovolj časa, ker je bila družina ves dan zunaj in se je šele proti večeru vrnila domov. Za vlomilci ni sledu.

* **Prodaj, ukradel in zopet prodal.** Zanimivo tatinsko zgodbo so razkrinkali orožniki v Marenbergu. Trgovcu s kožami Juriju Vrenčurju je prodal neki Rudolf 60 ovčjih in kozjih kož. Ko pa so se kože pred Vrenčurjevim skladiščem sušile, jih je nekdo ukradel. Čez nekaj dni pa je prinesel Rudolf Vrenčurju na prodaj zopet 60 kož, ki jih je Vrenčur kupil. Preiskava je dognala, da je Rudolf ukradel Vrenčurju prav iste kože, katere mu je poprej prodal, potem pa mu jih je še enkrat prodal nazaj.

* **Smrtna nesreča.** Jarčev Janez v Šenčurju je kuhal žganje in imel okrog sebe nekaj prijateljev, med njimi tudi Kordeža Franca po domače Štumfarjevega. Kordež je bil od vročega žganja nekoliko preveč navdahnjen, pa je šel ležat v Jarčev hlev. Zjutraj so ga Jarčevi našli mrtvega. Ležal je z obrazom v tla, na zobeh. Ljudje se sprašujejo, kaj je zakrivilo njegovo smrt, ali prevelika količina žganja, ki ga je zavžil, ali pa se je v spanju tako nerodno obrnil, da je prišel z ustmi na tla in se je zadušil.

* **Zahrbtnen napad z nožem.** Iz Kokrice v občini Predoslje so prepefjali v ljubljansko bolnišnico 26 letnega kovaškega mojstra Franca Jauha, ki ga je pred sosedovo hišo

zvečer nekdo zahrbtno napadel ter mu je z nožem povzročil globoko rano pod levimi pleči. Jauhovo stanje je smrtno nevarno. Jauh sumi, kdo ga je tako zahrbtno napadel.

* **Razbojnik Urbanč pobegnil iz ječe.** Prebivalstvu Dolenjske je še kar v kosteh strah pred roparjem in vlomilcem Jožefom Urbančem, ki so ga pred leti lovili po vsem Dolenjskem orožniki zaradi nešteti grehov in zločinov, dokler ga končno niso ujeli in mu ni novomeško sodišče prisodilo 25 let težke robije, zaradi enega zločina 10 let in zaradi drugega 15 let. Jože Urbanč je bil eden najbolj nevarnih roparjev, kar jih je v času po vojni strahovalo dolenjsko ljudstvo ter skoraj presega zloglasnega roparja Jakopina. Urbanč je bil prepeljan po razsodbi v mariborsko jetnišnico, toda tam se je bilo bati, da pobegne iz ječe. Zato so ga odposlali v jetnišnico v Niš, od tam pa so nam iz Srbije poslali za zamenavo prav tako nevarnega srbskega hajduka. Ti roparji in hajduki utegnajo namreč v krajih, ki so jim vsaj približno znani, prej pobegniti, kakor v tujih krajih.

Medtem ko je mariborska kaznilnica hajduka dobro varovala, pa se je prebrisaneu in neverjetno drznemu Urbanču posrečilo, da je nekako premočil straže ter iz kaznilnice pobegnil v zlato svobodo. Urbanč je iz niške kaznilnice pobegnil dne 5. oktobra. Ni izključeno, da kaj kmalu prične s svojimi drznimi napadi.

Urbanč je nizke postave, saj je visok komaj 159 cm, je pa zelo širokopleč in precej močan. Pobegnil je v kaznilniški obleki, kje si je dobil civilno, seveda še ni znano, saj v kaznilniški obleki ni mogel priti daleč.

* **Žerjav ukraden.** Žerjavi v prenešenem pomenu besede so velikanski stroji, ki v pristaniščih, in rudnikih in pri večjih gradbenih delih prenašajo velike tovore z enega kraja v drug kraj. Malo čudno pa je slišati, da se tatovi polaste kar celega žerjava ter ga odneso. Taka tatvina se je zgodila na Selih pri Lavrici, vzhodno od Ljubljane. Tam ima narodni poslanec in ljubljanski odvetnik dr. Lovrenčič premogokop »Orle«. Ta rudnik ima menda najboljši črni premog, vendar pa rudnik že nekaj časa ne obratuje. V tem rudniku je bil postavljen majhen žerjav, ki pa je vendar tehtal svojih tisoč kilogramov. Ponoči so prišli tatovi z vozom, žerjav razdrli ter ga odpeljali neznano kam. Sledovi vodijo proti Ljubljani. Lastnik rudnika ima seveda precejšnjo škodo, tatovi pa bodo skušali prodati žerjav za staro železo. Značilno

XV. poglavje

Dnevnik Johna Berthierja Heatherstonea.

Thulska dolina, 1. oktobra l. 1841. Peti bengalski in triinštrideseti kraljičin polk sta na poti na bojišče korakala tod mimo. Zadnja vest od doma je, da sta dva napol prismojena človeka, Francis in Bean, izvršila atentat na kraljico.

Huda zima bo. Snežna meja na gorah se je znižala za tisoč čevljev, a prehodi bodo še več tednov odprti, in četudi ne bodo, se bo sta poveljnika Pollock in Nott lahko brez težav držala, ker imamo zadosti vojaških postaj v deželi.

Elliot od topničarjev in jaz sva odgovorna za prehode v razdalji preko dvajsetih milj, to je od vhoda v dolino do lesenega mostu na tej strani. Goodenoughs je s svojimi mušketirji odgovoren za drugo stran, a podpolkovnik Sidney Herbert od gradbenih čet nadzoruje oba odseka. Naš oddelek ne zmore vsega dela. Na razpolago imam poldrugo kompanijo od našega polka in eskadron Sovarov, ki so med skalovjem nerabni. Elliot ima tri topove, a nekaj njegovih ljudi je bolnih za kolero, zato sodim, da ima moštva samo za dva topa. Vsak proviantni vod ima svoje lastno kritje, ki pa je včasih smešno nezadostno. Te doline in globeli, ki se odcepljajo od glavnega prehoda, so polne Afridov in Patanov, ki so prav tako drzni roparji kakor verski prenapeteži. Čudež je, da še niso ugonobili nobene izmed naših karavan. Marsikatero bi lahko oplenili in se potem spet skrili v svoje gorske trdnjave, preden bi jih mi mogli napasti in zajeti. Samo strah jih zadržuje. Če bi imel kaj govoriti, bi pri vhodu v vsako

vedel, kaj sem počel. Ne korporal Rufus Smith ne jaz ne bi bila Gulabu Šahu skrivila niti lasu, če ne bi bila videla, da so se okoli njega zbirali njegovi rojaki. Sicer pa boste vse to brali na priloženih listih. Nobenemu človeku ne želim, da bi ga zadela podobna usoda... Za vas in za vse, ki se zanimajo za to reč, sem v svojem dnevniku še nekaj malega pripisal. Bodite dobri z mojo Gabrielo, in če je vaša sestra dovolj pogumna, da se upa omesti s sinom iz take od vraga obsejene družine, ji pustite to. Svoji ubogi ženi sem zapustil dovolj in ji ne bo treba imeti skrbi za preživljanje. Kadar mi bo sledila v večnost, bi želel, da se premoženje enakomerno razdeli med oba otroka. Ko boste slišali, da sem šel, me ne pomilujte, temveč čestitajte svojemu nesrečnemu prijatelju

Johnu Berthierju Heatherstoneu.

Odložil sem pismo in vzel zvitek papirja, v katerem je bila rešitev uganke. Zvitek je bil na notranjem robu natrgan, pa sledovi gumija in niti so bili na njem. Očitno so bili listi iztrgani iz trdnega sešitega zvezka. Črnilo, s katerim je bil papir popisan, je bilo nekoliko obledelo, a na prvi strani, ki je bila na videz poznejšega datuma kakor ostale, je bilo s čvrstimi črkami zapisano: »Dnevnik poročnika Johna Berthierja Heatherstonea. Thulska dolina, jeseni l. 1841.« Pod tem je bila pripomnja: »V tem izvlečku je poročilo o dogodkih prvega tedna v oktobru omenjenega leta hkratu z opisom bitke v Teradski globeli in smrti Gulaba Šaha.«

Zgodbo imam torej pred seboj in jo objavljam dobesedno, kakor jo je zapisal general.

je, da letos krađeje tatovi na debelo železne predmete, baker, medenino in celo kositrnaste žlebove, ker je cena zaradi splošnega svetovnega oboroževanja naglo poskočila in tudi domači trgovci s kovinami nudijo mnogo višje cene za kovine, kakor so jih kdaj prej.

*** S kavo se je do smrti oparil.** Smrtna nesreča se je pripetila v Činžatu ter je zahtevala življenje malega otroka. Mali 4 letni sinček posestnice Marije Lampret se je igral v kuhinji, kjer je njegova stara mati kuhala na štedilniku kavo, dočim se je mati nahajala na poslu izven hiše. Mali Alfonz se je motal okrog štedilnika, pa je nesreča hotela, da se je zadel v lonec vrele kave ter ga prevrnil. Vroča tekočina se je razlila po fantku ter ga je opekla po vsem telesu. Dasi so fantka takoj nesli k zdravniku, je bilo vse zaman. Po nekajurnem trpljenju je revček izdihnil.

*** Samomor ali nesreča.** Vlak je v bližini železniškega prečaza pri Aleševčevi ulici v Ljubljani do smrti povozil krojaškega mojstra Antona Jakšeta, rojenega l. 1889. v Hraščju, pristojnega v Orehovec, srez Novo mesto, stanujočega v Zapužah.

*** Razkrinkana tatinska tolpa.** Poslednje čase so bile tatvine koles na dnevnem redu. Najštevilnejše pritožbe so prihajale iz Ljubljane. Tatvine pa so se dogajale tudi po vseh ostalih krajih Slovenije. Oblastva so končno prišla na sled dobro organizirani družbi tatov koles in dva izmed njih Čertanec in Doblekar, doma iz okolice Vač, sta že za varnimi zapahi. Oba aretiranca sta imela vrsto pomagačev. Oba imenovana in njuni pajdaši so imeli navado, da so ukradli nekaj koles v Ljubljani, pa so se potem odpeljali na njih v Celje, Maribor, Ptuj in druge večje kraje, kjer so jih spravili v denar. Pri kupcih so tožili, da so trenutno brez dela in da so šli z doma za delom. Ker ga nikjer ne dobe in jim primanjkuje sredstev za preživljanje, so primorani prodati svoja kolesa. Oblastva so ugotovila, da ima ta tatinska družba na vesti okrog 50 koles. Kakor javljajo iz Zagreba in Karlovca, so zahajali z ukradenimi kolesi tudi na Hrvaško, seveda pa so za povratek spet nakradli potrebno število koles. Dosedanje preiskave kažejo, da je razkrita izredno dobro organizirana tatinska družba, ki je bila poslednje čase strah naših kolesarjev. V neki samotni dolini v okolici Vač so imeli tatovi pravcato mehanično delavnico. Tam so oddajali sta-

ra kolesa, jih na spreten način razdirali in potem sestavljali dele različnih koles. Pred to tatinsko družbo bodo imeli zdaj kolesarji nekaj časa mir.

*** Dvojni roparski umor.** V nedavni noči sta bila na zverinski roparski način umorjena v Radoboju pri Varaždinu gostilničar Janko Hribar in njegova žena Anka. Neznani roparski morilci so vdrlj v Hribarjevo gostilno ter ubili oba zakonca. Po umoru so zločinci premetali vso hišo ter iskali denar in dragocenosti. Niso pa našli niti prvega niti drugega. Sosedje so takoj obvestili orožništvo o roparskem napadu, obveščena pa je bila tudi zagrebška policija, ki je poslala na kraj dogodka svoje kriminalne strokovnjake. Ko so prišli zagrebški kriminalisti v hišo, so našli v nekem skritem nezaklenjenem predalu 50.000 din gotovine ter vrednostnih papirjev v skupni vrednosti okoli 400.000 dinarjev. Obenem so zagrebški agente ugotovili, da je bila med roparji in zakoncem Hribarjema krvava borba. Roparji so najbrže zahtevali od obeh zakoncev denar, ker ga pa niso dobili, so oba umorili. Denarja pa sami niso mogli najti, najbrže zaradi tega ne, ker so bili preplašeni in so se ustrašili svojega zločinskega dejanja. Denar so policijske oblasti izročile sedaj sodišču v Krapini. Zločina je bil najprej osumljen brat umorjenega Hribarja, ki pa je odločno izjavil, da je bil sicer sprt s pokojnim bratom, toda nikdar ni nameraval, da bi ga umoril, kaj šele, da bi ga oropal. Oblasti poizvedujejo za sledovi roparskih morilcev.

*** Najstarejši učenec in najstarejši učitelj v Jugoslaviji.** V kmečko vseučilišče zagrebške šole narodnega zdravja se je prijavil posestnik Alibeg Rizmanpašić iz Bugojna, star 44 let. Mož je pripravljen ostati pet mesecev v zavodu pod strogo disciplino ter doprinese znatne gmotne žrtve, da izpopolni svoje znanje. To bo najstarejši učenec Jugoslavije. Imel pa bo tudi najstarejšega učitelja in sicer dr. Jure Turiča, ki je star že 76 let.

*** Sestra povzročila bratovo smrt.** V Račah pri Mariboru se je zgodil julija žalosten dogodek. 37 letna posestnica Elizabeta Drevenškova je takrat udarila svojega brata Henrika Lipnika s tolikšno silo s sekiro po glavi, da so ga z razbito lobanjo prepelejali v bolnišnico. Kakor je dognala poznejša preiskava, je iskati vzroka tega dejanja v težkih družinskih razmerah. Henrik Lipnik je bil namreč slaboumen in je svojo sestro stalno nadlegoval in jo celo pretepal. Ko je usod-

nega dne v razdraženosti pobil vse kuhinjsko pohištvo, je Drevenškova segla po sekiri in izvršila dejanje, ko je Lipnik spal v svoji sobi. Hudo poškodovani Lipnik se je zdravil v tuk. bolnišnici, kjer pa je nedavno podlegel poškodbam. Prepeljali so ga v mestno mrtvašnico na Pobrežju, kjer so njegovo truplo obducirali.

*** Usodna motociklistična nesreča** se je pripetila na cesti med Črno in Mežico. 25 letni mehanik Drago Horvat je s svojim motornim kolesom pred nekim ovinkom zavozil v obcestni kamen. Udarce je bil tako silovit, da je Horvata vrglo 13 m naprej, tako da je obležal na cesti s smrtonosnimi ranami na glavi in po vsem telesu, nezavesten in ves v krvi. Našel ga je neki avtomobilist, ki je Horvata nemudoma odpeljal v bolnišnico.

*** Pobeglega kaznenca so prijeli.** Policija v Vinkovcih je prišla Štefana Bukovca, ki je pobegnil iz kaznilnice v Lepoglavi. Bukovec pravi, da je doma iz Dolnje Lendave. Ko je pobegnil iz kaznilnice, je takoj zopet zašel na kriva pota in na vesti ima več novih tatvin. Okrožno sodišče v Zagrebu in Mariboru ga je že obsodilo, vsakokrat je dobil po 8 mesecev, v Varaždinu pa 3 leta robije.

*** »S sekiro sem odsekal bratu glavo.«** S temi besedami je ves preplašen in objokan prijavil 26 letni delavec Štefan Šerbel iz Ritoznja slovenjebistriškim orožnikom, da je ubil svojega brata Simona. Orožniki so se takoj podali v Ritoznjo, kjer pa so našli Simona Šerbela, z domnevno odsekano glavo popolnoma zdravega in nepoškodovanega. Šimon Šerbel je orožnikom dejal, da je brata samo skregal, ker je bil vinjen, naker je brat pobegnil v gozd. Štefana Šerbela so orožniki ovdili sodišču radi tega, ker je oblast zavajal v zmotu.

*** Nista kriva smrti.** Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je vršila razprava o tragični smrti rudarja Josipa Krošlja, ki je avgusta 1934 v premogovniku v Jurevcu padel v jamo in pri tem zadobil tako hude poškodbe, da je nekaj ur zatem umrl. Državno tožilstvo v Mariboru je uvedlo preiskavo ter obtožilo lastnika premogovnika 70 letnega inž. Fedorja Majša ter 56 letnega rudarja Antona Stekarja in sicer radi tega, ker nista skrbela za potrebne varnostne priprave. Pri razpravi se je izkazalo, da gre za nesrečen slučaj in sta bila oba obdolženca oproščena vsake krivde in kazni.

globel obesil v svarilo po enega izmed teh razbojnikov. Prav živi vragovi so to s svojimi jastrebskimi nosovi, nabuhlimi ustnicami, košatimi lasmi in satanskim režanjem.

Z bojišča nimamo danes nikakih novih vesti.

2. oktobra. Sidneya Herberta moram zaprositi, da mi pošlje vsaj še eno kompanijo. Prepričan sem, da nam sovražniki izpulijo iz rok prehode, če nas resno napadejo. Davi sem prejel dve nujni sporočili iz dveh različnih krajev, ki sta drug od drugega oddaljena šestnajst milj; sporočili sta mi javili, da se gorska plemena pripravljajo na pohod v dolino. Elliot se je napotil z enim topom in s Sovari na eno stran globeli, a jaz s pehoto na drugo stran. Oba sva ugotovila, da je bil alarm nepotreben. Videl nisem nobenega sovražnika, čeprav nas je pozdravila ploha krogel. Seveda tudi nismo mogli ujeti nobene- ga izmed lopovov. Gorje mu, ki ga dobim v pest! Krajše bom postopal z njim, kakor je kdajkoli kak glasgowski sodnik s kakšnim nizozemskim tatinskim lovcom. Ti neprestani alarmi ali ničesar ne pomenijo ali pa so znamenje, da se hribovski prebivalci zbirajo in hočejo izvršiti kak načrt.

Nekaj časa nismo dobili nikakih vesti z bojišča, danes pa je prispel k nam tren ranjenec z novico, da je Nott zavzel Gasni. Upam, da je črne lopove, ki so mu prišli v pest, poslal v pekel. O Pollocku ni nobene vesti. Baterija s sloni je prišla od Pendžaba v precej dobrem stanju. Med njimi je bilo nekaj rekonvalescentov, ki so odhajali k svojim polkom. Izmed njih sem poznal le Moslyna od huzarjev in mladega Blaskeleyja, ki je bil

moj sluga v Carterhousu in ki ga od takrat nisem bil več videl. Pili smo punč in kadili cigare do enajste ure.

Pismo od Willsa zaradi malega računa, ki mi ga je poslal iz Delhija. Mislim, da na spohod na bojišče oprosti takšnih nadlog. Wills pravi v pismu, da me bo osebno poiskal, ker vsi njegovi opomini niso zalegli nič. Če to stori, je vsekako najpogumnejši in najvztrajnejši krojač na svetu.

3. oktobra. Danes krasne novice z bojišča. Barclay od madraške konjenice je pridiral z brzozavkami. Pollock je 16. prejšnjega meseca zmagoslavno vkorakal v Kabul.

To naj bi bil zaključek vse bedne zgodbe — to in pa požig mesta. Upam, da Pollock ne bo tesnosrčen in da se bo uklonil tisti struji v domovini, ki zahteva usmiljenje. Mesto naj se zažge in polje naj se posuje s soljo. Predvsem se morata porušiti rezidenčna zgradba in palača.

Hudo je, da moraš v tej tesni dolini sedeti pri miru, med tem ko so drugi deležni slave in izkušenj. Samo v nekaj majhnih spopadih sem sodeloval. Morda bom pa le tudi prišel na vrsto. Ena izmed naših patrolj mi je namreč privedla ujetnika, ki je izpovedal, da se v Teradski globeli, deset milj severno od tod zbirajo plemena in da nameravajo napasti naš nasledni tren. Sicer takim vestem ni verjeti, vendar pa ni izključeno, da je kaj resnice na tem. Predlagal sem, naj ujetnika ustrele, da ne bi mogel igrati vloge dvojnega izdajalca in izdati sovražnikom naš položaj, če bi ga izpustili. Elliot pa je ta predlog odklonil. Mislim, da v vojni obzirnost ni umestna. Sovražim polovične ukrepe. Naposled smo se le

dogovorili, da bomo obdržali moža kot ujetnika in ga ustrelili šele, če se izkaže, da nas je nalagal. Upam samo, da bomo imeli zdaj priložnost pokazati, kaj zmoremo. Borci na bojišču bodo gotovo deležni odlikovanj in redov brez konca in kraja, a mi, ki smo imeli največjo odgovornost in smo pretrpeli največ naporov, naj bi ostali brez njih. Elliota se prijemlje domotožnost.

Zadnja trenska kolona nam je pustila množico steklenic z raznimi omakami, a pozabila nam je dati živil, zato smo omake izročili Savarom, ki so jih pili iz svojih ponvic kakor žganje. Čujemo, da prispe večja trenska kolona v nekaj dneh.

4. oktobra. Gorska plemena se menda tokrat resno pripravljajo na napad. Dva izmed naših vohunov sta prišla danes z vestjo, da se zbirajo okoli Terade. Stari lopov Zeman jih vodi, a jaz sem našli vladi priporočil, da mu zaradi njegove nevtralnosti daruje daljnogled! Če ga ujamem, pač tega daru ne bo prejel. Tren pričakujemo jutri zjutraj in se nam zato prej ni treba bati napada, ker se ti potepini borijo samo za plen, ne za slavo, dasi se jim sicer ne more odrekati pogum, če že začnejo borbo.

Napravil sem diven načrt, ki ga je odobril tudi Elliot. Sveta nebesa, če ga bomo mogli izvesti, bo to najimenitnejša past, o kakršni še nismo slišali. Nameravamo namreč raziriti vest, da pojdemo po dolini navzgor, da srečamo tren in zavarujemo vstop v neki prehod, od koder pričakujemo napad. Zelo dobro! Ponoči bomo odkorakali in ob jutrnem svitu bomo dosegli prostor, kjer bo tabobil tren. (Dalje prihodnjič)

Usoda naših podeželskih mest in trgov

Pravkar se je izvedla nova komasacija občin v Sloveniji. Njena značilna poteza je v tem, da se ukinjajo zadnje naših mestnih in trških občinskih edinic v podeželju, katerim se povsod priključujejo široke kmečke okolice. V proračunski razpravi l. 1936. je ministrski predsednik dr. Stojadinović utemeljeval upravičenost nadaljnega pooblastila za pregrupacijo občin s tem, da je po udarjal potrebo osamosvojitve naših trgov in mest od njihove široke okolice, kar edino bo po njegovem mnenju omogočilo njihovo urbanizacijo in s tem napredek naše občne proruske in civilizacije.

Pregrupacija je izvršena v 20 srezih ter je ponovno razdruženih, pregrupiranih, združenih in razmejenih okrog sto občin, to je približno četrtnina celokupnega števila vseh občin dravske banovine. Usoda ponovne pregrupacije je zadela skoraj vse naše podeželske mestne in trške občine, med njimi Brežice, Zalec, Sv. Jurij pri Celju, Vojnik, Prevalje, Gornji grad, Mozirje, Kamnik, Konjice, Kranj, Laško, Zagorje ob Savi, Litijo, Ljutomer, Lož, Stari trg, Dolenj Logatec, Gorenji Logatec, Slovensko Bistrico, St. Lenart v Slov. gor., Središče, Ormož, Radovljico, Velenje, Slovenjgradec in Šoštanj. Vsi ti trgi in mesta so dobili večje ali manjše porcije čisto kmečke okolice. Poleg vsega tega je cela vrsta občin prekrščenih.

Izvršene pregrupacije so takega značaja, da bo posebno v mestih in trgih dana možnost za razpis novih volitev. Ali se bodo nove volitve vršile že v novi situaciji in na podlagi tajnega glasovanja, se danes še ne da reči.

Popotnikova torba Kraljica je kumovala

Ormož, 5. oktobra

Prejšnjo nedeljo je bila na Svetinjah pri možu posebna svečanost. Kmetu Ivanu Josiju je rodila žena 17 otrok, med njimi 7 deklic. Na očetovo prošnjo je Nj. Vel. kraljica Marija blagovolila sprejeti kumstvo deveti hčerki ter je poverila zastopstvo komandantu mesta Ptujja, majorju gosp. Mariću. Pred cerkvijo so čakali na prihod namestnika starši novorojenke, družina in sorodniki, domači župnik in nekaj faranov, učiteljstvo, štolarji, občinski odbor s predsednikom, gasilska četa in fantovski odsek.

Ob 8. se je pripeljal gosp. major s soprogo. Pozdravili so ga župnik, predsednik občine, upravitelj šole, mala učerka pa je poklonila g. majorju šopek lepih vrtnic. Za tem je bil v cerkvi krst. Kot darilo Nj. Vel. kraljice Marije sta dobila roditelja vsak po 1000 din, otrok pa z atnik in zlato verižico s križcem. Ta ljudomilost Nj. Vel. kraljice Marije bo ostala dolgo v hvaležnem spominu faranov obdarovani pa se je bodo spominjali do smrti.

Slovo priljubljene učiteljice

Križevci, v začetku oktobra

Križevce je zapustila daleč na okrog znana in priljubljena učiteljica Sokolica Prelog-Sabadinova, ki je premeščena k svojo možu v Radgono. V Križevce je prišla pred tremi leti. S svojo prijaznostjo in marljivostjo si je pridobila velik krog sodelavcev na sokolskem polju, agilno je sodelovala tudi pri Murskem sokolskem okrožju. Kot načelnica Sokola v Križevcih si je znala kot zelo dobra metodičarka v svoji prijaznosti in preprostosti ustvariti močno telovadno vrsto članic, ki jim je bila vsa leta svoje službe v Križevcih vneta načelnica, dobra sestra, hkrati pa vzgojiteljica, ki je

svojim telovadkam dajala vedno novih pobud in bila z njimi vedno dobre volje. Odlikovala jo je vedno trdna volja, kremenit značaj in velika požrtvovalnost, saj je bila nešteto krat steber vsega dela.

Ko odhaja naša najboljša sestra, ki nam je z odhodom zapustila globoko vrzel v našem društvu, ji njeni sodelavci in sodelavke obljublamo, da bomo vedno upoštevali njene lepe nauke in vzglede, radgonskemu društvu pa čestitamo na pridobitvi tako idealne Sokolice. Tudi narodna šola v Križevcih je z odhodom učiteljice Prelog-Sabadinove izgubila dobro učiteljico, ki je bila vedno pripravljena za vsako delo v korist mladine, saj je bila deca vedno okoli nje kakor okoli svoje mamice, ki zna voditi malčke po pravi poti. V šoli je bila vzor delavnosti in marljivosti, zato je bila zelo priljubljena pri starših, ki se jim je znala približati ter skupno z domom vzgajati mladino. In ti starši danes žalujejo za svojo idealno in marljivo učiteljico, ki jih je tako hitro zapustila. Želeč ji pa na novem mestu enakih uspehov.

Starkina smrt v dimu in ognju

Radisce, v oktobru.

V Brebrovniku pri Središču je živel pri tamkajšnjem posestniku Jakobu Zalarju 68 letna vdova Ana Lesničarjeva, ki je sestra Zalarjeve matere. Lesničarjeva je spala v kleti poleg hleva na slamnjaci. Bila je že precej šibka in je bolehalo. Hrano so ji prinašali v klet. Tako je tudi onega večera nesla 78 letna Zalarjeva mati svoji sestri v klet večerjo. Pri tem je sestra prižgala svečo, ki jo je postavila na stružnico. Dve in pol ure zatem pa je Zalar na domačem dvorišču opazil, da se iz kleti, kjer leži Lesničarjeva, vali dim. Takoj je pohitel v klet, kjer se je vnelo oblance, ki je v naslednjem trenutku, radi dotoka svežega zraka pričelo goreti in so plameni opazili tudi slamnjaco, kjer je ležala Lesničarjeva, ki je bila v nezvesti. Zalar je zgrabil starko in jo odnesel na prosto. Domačinom se je z združenimi močmi posrečilo, da so ogenj pogasili. Ker pa ni Lesničarjeva kljub vsemu prizadevanju kazala nobenih življenjskih znakov, so takoj poklicali zdravnika, ki je ugotovil, da je Lesničarjeva že mrtva in da je umrla na posledicah zadušitja, povzročenega po dimu. Tudi je imela Lesničarjeva ožgano stopalo na desni nogi.

Kokošji tat pretepen do smrti

Maribor, oktobra

54 letni brezposelni delavec Franc Korpar na Pobrežju v Mariboru se je spravil krast ponoči kure pri posestniku Ivanu Ertlu na Pobrežju. Ertlov kurnik je v gospodarskem posloplju, kamor je Korpar v temni noči prišel ter si začel svetiti z užgalnikom, da bi našel lestvo. Imel je pri sebi nahrbtnik, vreče in košaro za kure ter železno dleto za vlamljanje.

Ko si je tako svetil, se je prebudil Ertlov hlapec Ivan Kruppl, ki je spal na skednju v slami. Hlapec je mislil, da namerava kdo zažgati gospodarsko posloplje, pa je naglo zgrabil za cepce ter vprašal, kdo sveti. Korpar se je na to vprašanje potuhnil na voz ter čakal, da se vse pomiri. Hlapec pa je kljub temi videl neznanca, čepečega za vozom ter je parkrat udrihnil s cepcem v vsó silo. Zadel je Korparja po glavi. Ta je planil kvišku ter skušal pobegniti. Kruppl ga je dohitel ter ga še nekajkrat oplazil s cepcem po hrbtu, nato pa ga je prijel in podr. Medtem so prišli že Ertlovi, ki so tatu spravili v hišo ter poslali po orožnike. Orožniška patrulja je našla Korparja okrvavljenega. Gnali so ga najprej na gasilsko postajo, kjer so mu izprali rane ter ga obvezali, potem pa je moral naprej v zapore okrožnega sodišča v Mariboru.

Čez nekaj dni je Korpar nenadoma začel besneti ter je tako divjal, da je polomil železno posteljo in vso opremo v svoji celici.

Zdravnik je ugotovil, da je besnenje posledica udarcev na glavo, ki so povzročili izliv krvi v možgane. Zdravnik je takoj odredil prevoz v bolnišnico. Bilo pa je že prepozno, ker je Korpar prej umrl.

V vinjenosti umorila moža

Žetale, 11. oktobra

V hiši 54 letnega posestnika Antona Mohorka v Marini vasi pri Žetalah so bili že dolgo prepri na dnevnem redu. Mohorko in njegova 57 letna žena Marija sta bila zelo vdana alkoholu in sta se v vinjenosti vedno pripravljala. Mohorko je svojo ženo in otroke v vinjenosti pogosto pretepal, tako da so morali večkrat pobegniti iz hiše. Mohorko in žena sta bila poročena že 31 let. V zakonu se jima je rodilo 11 otrok. Odt. eh živi sedem, in sicer en sin in šest hčerk. Štiri hčerke so doma na posestvu, ostali pa žive v raznih drugih krajih. Mohorko in njegova žena sta se, dokler sta bila trezna, dobro razumele. Nesrečni alkohol je ugonobil njuno ljubezen.

Nedavno sta se Mohorkova napila prevrednega šmarničnega mošta in se začela prepirati. V jezi je žena pograbila žepni nož in ga zasadila možu naravnost v srce. Mohorko se je takoj zgrudil. Priča žalostnega dogodka je bila njuna hčerka Marija, ki pa ni mogla preprečiti materinega dejanja, ker ni slutila, da bo mati zabodla njenega očeta. V času dejanja sta bili zunaj pred hišo Mohorkovi hčerki Nežika in Urška. Tam je bil tudi posestnik Franc Mohorko iz iste vasi, ki je na vpitje Marije Mohorkove pohitel v hišo in našel Antona Mohorka že mrtvega.

Marijo Mohorkovo so orožniki takoj aretirali in jo po zaslišanju odvedli v zapore okrožnega sodišča v Celju. Mohorkova priznava svoje dejanje, pravi pa, da so postale razmere v hiši tako neznosne, da je morala priti do tragedije.

Bitka med cigani in orožniki

Vinica, 8. oktobra

V noči od četrta na petek so neznani zločinci vlomili v čevljarsko delavnico trgovca Fabjana v Starem trgu ob Kolpi. Ko so zjutraj opazili vlom in videli, da je odnešenih 55 parov čevljev in druge stvari, so se spravili starotržki fantje in en finančni stražnik na zasledovanje. Vlomilcem so sledili do Sinjega vrha. Tam so pa sled izgubili in so nadaljevali pot na Vinico. Že pozno zvečer pa se je neki kmet iz Učakovcev napotil na Vinico. Med potjo je dohitel gručo ljudi. Da vidi, kdo so, je posvetil z lučjo. V tem trenutku pa mu je neznanec potisnil samokres pod nos z besedami: »Idi napred!« Ves prestrašen je kmet seveda pohitel in prišel v Vinico. Med tem časom so bili viniški orožniki brzojavno obveščeni o vlovu. Zasedli so na hrvaški strani viniški most in na kmetovo opozorilo, da prihajajo vlomilci proti viniškemu mostu, so napravili zasedo. Na slovenski strani so zasedli most viniški lovci. Naenkrat orožniki opazijo, da se po nekkih skalah plazijo na most vlomilci. Ko pridejo do srede mostu, zakliče narednik orožništva gosp. Kastelic: »Stoj!« V tem trenutku sprožijo cigani salvo strelcev v orožnike. Zadet je bil gosp. Kastelic v roko. Nato odgovore tudi viniški orožniki s streli. V veliki zmedbi so vlomilci pobegnili nazaj v slovensko stran v neznano smer. Na slovenski strani niso mogli streljati v vlomilce, ker se je med tem nabrala velika množica ljudi, in bi bila nevarnost, da bi se zgodila nesreča. Na mostu je zadet od strela orožnikov padel nek vlomilec, ki se je izkazalo, da je cigan. V obupu si je prerezal trebuh, da je črevesje izstopilo. Nato se je hotel pognati v Kolpo, toda orožniki so to preprečili, ga odnesli ranjenega v vas in nato odpeljali v novomeško bolnico. Ranjenec, ki je v bolnišnici umrl, je izjavil, da pripada ciganski družini Goman, ki so doma s hrvaške strani. Drugih pa ni izdal. Med prebivalstvom je zavladalo veliko razburjenje, ki se ne more poleči. Vsa Belokrajina želi, da bi se posrečilo poloviti cigansko tolpo.

Pri kolinah se je zaklal

Pavla vas, 10. oktobra
Vsa Mirenska dolina je pod vtisom smrtnih nezgode, ki je prizadela družino posestnika Franca Uriglja iz Pavle vasi št. 11. France Urigelj je bil v svoji vasi dober klavec živine. V soboto zjutraj je pri sosedu klal prašiča. Pri tem pa mu je po nesreči nož spodrsnil in se zabodel v njegovo levo nadlaket. V močnem curku je brizgnila kri po klavcu. Vsi navzoči, ki so pomagali, so se silno prestrašili, toda očitno niso znali presoditi nevarne rane, kajti prepozno so se spomnili, da je treba zdravniške pomoči. Ko je slednjič prišel zdravnik, ranjenca ni bilo več mogoče rešiti.

Vinska letina v Prlekiji

Letos so ljudje pričakovali, da bo trgavev obilna. Še meseca junija, julija in avgusta so vinogradi kazali dobro. S septembrom pa je prišlo deževje, ki je razblinilo nade vinogradnikov. Kar ni povzročila škode peronospora, je opravilo še deževje. Grozdje, kolikor ga je še ostalo, je začelo pokati in gniti, tako da je lepo in zdravo grozdje ob letošnji trgatvi prava redkost. Grozdje zaradi neprestane deževja ni moglo zoreti in je kislo. Zaradi gnilobe grozdja je tudi vinski most slabše kakovosti in ima samo 14 do 16 stopinj sladkorja. Vinogradniki ga bodo morali sladkati in so s tem zvezani novi stroški. Če preračunamo vse stroške, ki so v zvezi z obdelovanjem vinogradov, škropljenjem trt proti peronospori in drugim boleznim, končno še slajenje mošta in davki ter težave, ki jih ima vinogradnik, da spravi svoj pridelek v denar, moramo uvideti, da je nujna potreba, da se tej panogi našega narodnega gospodarstva pomaga.

Skrivajte orožje pred otroki

Kamnica, konec septembra.

V Kamnici pri Mariboru se je pripetila strahovita nesreča, ki je terjala življenje komaj 5 let starega posestniškega sina Stanka Grizina. Kakor pri drugih posestnikih, ki zbirajo fabelko za sadne izvoznike, tako so imeli tudi Grizinovi precejšnjo množino sadja. Nabrano sadje morajo ponoči stražiti pred tatovi. Po nočni straži je posestnik Grizina prislone lovsko puško na drevo v sadovnjaku. Ker se delj časa ni vrnil, je to priliko izrabil 5-letni Stanko, ki je v očetovi odsotnosti pograbil na drevo naslonjeno puško, se vsedel na tla in se pričel z njo igrati. Predmet njegovega največjega zanimanja je bil vsekakor puškin petelin, s katerim se je ukvarjal toliko časa, da se je sprožil. Učinek strela je bil strahovit. Otrok je obležal zmrcvarjen in nezavesten pod drevesom. Iz spodnjega dela telesa se mu je vlila kri curkoma in bi bil takoj izkrmel, če bi ga ne bili domačini našli nekaj minut zatem, ko je počil strel. Na pomoč poklicani mariborski reševalci so nesrečnega dečka v nezavestnem stanju prepeljali v splošno bolnišnico, kjer so mu skušali zdravniki s takojšnjo operacijo rešiti življenje. Žal je bil ves njihov trud zaman, ker je otrok izgubil toliko krvi, da je poškodbam kmalu po operaciji podlegel. Strašno smrt ljubkega otroka pomiljuje vsa okolica, ki sočustvuje s težko prizadetimi starši. Ta nezgoda pa bodi opomin vsem, ki imajo opravka z orožjem, da ga skrbno čuvajo pred otroki, ki neredkoma po neprevidnosti staršev plačajo igro z orožjem s svojim lastnim življenjem.

Požig so mu hoteli naprtiti

St. Lambert, v začetku oktobra.
V okolici St. Lamberta nad Zagorjem v malem naselju Jaršah, je zadnje čase trikrat gorelo. V treh dneh je ogenj upepelil hiše in gospodarska poslopja treh gospodarjev. Ljud-

je so bili prepričani, da je bil ogenj podtaknjen, a požigalca niso mogli izslediti. Orožniki so pa izvedeli, da se je posestnik Groboljšek iz Jarš izdal, ko je bil malo vinjen, da je podtaknil ogenj v Jaršah. Za priče so se prijavi trije fantje, ki so potrdili to vest, češ, da so slišali, ko je Groboljšek pravil, kako je zažgal.

Orožniki so seveda takoj aretirali Groboljška in ga odvedli na žandarmerijsko stanico. Tam je mož odločno zanikal požig. Kljub temu so ga odvedli v litijske sodne zapore, saj so bile izpovedi jarkih fantov jasne.

Zdaj pa je prišla na dan zanimiva okolnost. Oni dan so se fantje sporekli. Vinjeni so pograbili kole in se jeli pretepali. En pretepač je bil že pošteno tepen in zato je pobegnil. Med potjo je dohitel posestnika Groboljška in ta se je postavil zanj v bran. Tudi Groboljšek je pograbil poleno in odbijal napadalce. Fantom iz nasprotnega tabora seveda to ni bilo všeč, ker so bili osramočeni, ko jih je pomagal klestiti tudi Groboljšek. Zato so sklenili osvetiti se. Raztrosili so vesti, da je bil Groboljšek vinjen in je povedal, kdo je požigalec. Pobahal se je, da je zažgal in povedal naj bi bil tudi, kako je to storil. Naknadne poizvedbe so pokazale, da je postal Groboljšek žrtev maščevalnosti. Državni tožilec je ustavil kazensko postopanje. Zdaj pa se je zadeva zasukala in pridejo pred sodnika obrekovalci. Maščevalni fantje bodo odgovarjali zaradi klevete, ki je spravila Groboljška v zapor in mu povzročila tudi mnogo skrbi in sramote.

Osemdeset let petrolejske industrije

Leta 1857 so pridobili iz zemlje komaj 300 ton nafte, toliko, kolikor je gre v 20 vagonih kotlov železnice. Dandanes pridobijo več nafte v eni uri, kakor so jo takrat na leto. Letos se je nateklo na vsem svetu 275 milijonov ton petroleja. Koliko je to, si lahko predstavljamo, če si mislimo, da bi ta petrolej spravili v posodo, ki bi bila visoka kot Triglav in bi bile njene stranice dolge po 325 m! Ta primer dovolj jasno pove, kakšna je razlika glede na množino petroleja 1. 1857 in 1. 1937. Petrolejske svetilke so bile prvi odjemalci petrolejske industrije na svetu. Zato so spočetka gledali na to, da je bil petrolej industrijski čim bolj uporaben za luč. Leta 1897 so pridobili 17.4 milijona ton petroleja. A potem, ko se je zdelo, da bo električna luč uničila petrolejko, je grozila prva kriza petrolejski industriji. Prav ob istem času pa se je pojavil nov odjemalec, ki je imel lepo bodočnost pred seboj: avtomobil. Že 40 let gre petrolejska industrija v službi avtomobilskega prometa. Tako je njena 80 letna preteklost razdeljena na dva dela različne uporabnosti. Mimo tega pa je v poslednjih 40 letih dobila petrolejska industrija še druge odjemalce. Nafta je potrebna za Dieselove motorje, za ladje, za cestni tlak, za kolomaž in maže strojev in motorjev pri vseh tehničnih izdelkih. Najvažnejši izdelek je ostal bencin; 40 milijonov strojev je treba oskrbovati z njim. Izreden napredek tehnike v poslednjih desetletjih je močno vplival na industrijo predelavanja nafte. Zdaj je treba neskončno podrobnega dela, da je moči zadostiti raznim naročilom. V poedinih čistilnicah ali rafinerijah proizvajajo do 500 najrazličnejših snovi iz nafte. Prav narobe je to, da je v onih deželah največ nafte, kjer jo najmanj potrebujejo, in v onih najmanj, ki so prav navezane nanjo. Mnogo petrolejskih vrelcev je v Venezueli, Kolumbiji, Peruju, Trinidadu, Mehiki, Iranu in Iraku — tu pa skoraj ni povpraševanja po petroleju.

BOGATINA

Dva bogatina se pomenkujeta.
Prvi pravi: »Ko sem jaz začel služiti, nisem imel v žepu niti pare.«
»Z menoj je bilo pa še hujske,« reče drugi.
»Ko sem jaz začel služiti, nisem imel niti žepa!«

Za smeh in kratek čas

PREPOZNO JO JE SPOZNAL

Miha: »Ali si poznal svojo ženo že dolgo pred poroko?«
Jože: »Žal, šele po poroki.«

CLOVEK IN BOLEZEN

Zdravnik: »Vi pa niste videti zdravi!«
Bolnik: »Ko bi vedeli! Jetra niso v redu, želodec me boli, grlo je vneto in jaz sam sem ves bolan!«

JEZIČNI DVOBOJ

Ljubljčan: »V naši bolnišnici so oni dan nekemu Dolenjcu operirali ledvice, jih očistili ter zopet djali nazaj na svoje mesto. Vse to pa samo zato, da bo mogel še nadalje piti.«

Dolenjec: »Pri nas v Novem mestu so pa nekemu Ljubljčanu ušesa za pet centimetrov bolj vzd prestavili, a to samo zato, da bo mogel svoja usta bolj na široko odpirati in z nemarnim jezikom otepati.«

CENEN PREVŌZ

Potnik: »Koliko računate, ako me pripeljete do kolodvora?«
Šofer: »Dva šilinga.«
Potnik: »In za kovčeg?«
Šofer: »O, za kovčeg pa nič ne računam.«
Potnik: »Zelo dobro. Peljite kovčeg na kolodvor, jaz grem pa peš.«

SKROMEN LETOVIŠČAR

Gost: »Kaj? Za to sobo računate vi 40 Din?«
Vratar: »Toda, gospod, samo pogled na krasno morje je vreden 30 Din.«
Gost: »Dobro! Računajte deset Din in jaz

SLAB POMOČNIK

Sodnik: »Povejte mi, ali ste imeli pri zadyam sveto obljubim, da ne bom pogledal na morje.«
Obtoženec: »Imel sem ga, pa sem ga odslovil, ker je bil preglasen.«

ŠTEDNJA

Hčerka: »Mama, kaj se pravi štediti?«
Mati: »Štediti? To je tisto, o čemer očetje zmeraj govorijo, kar pa matere molče izyrušujejo.«

NI IMELA ČASA

Mož: »Kako to, da si kar dve uri govorila s sosedo?«
Žena: »Ker ni imela časa, da bi prišla k meni na dom.«

DVE SPELCI

Prva: »Kako se laže ta gospod!«
Druga: »Zakaj pa? Ali ti je rekel, da si lepa?«
Prva: »Ne, a rekel je, da si ti lepa!«

JESEN — ZIMA ...

OSTANKI

mariborskih tekstilnih tovarn, pristinobarvni, brez napak, in sicer: »Paket Serija R« z vsebino 14—18 m dobro uporabnih ostankov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo in »Paket Serija S« z vsebino 14—18 m flanela za moške pižame, spodnje perilo, touringov in frenžev za moške srajce, vse v najlepših vzorcih in izbrani sestavi za reklamno ceno
vsak paket poštne prosto samo Din 128.—
Dalje specialni paket »original Kosmos D« z vsebino 17—21 m 1a. barhentov za ženske obleke, bluze in prvovrstnih flanelov za pižame, žensko, moško in otroško perilo za izjemno ceno
vsak paket poštne prosto samo Din 150.—
»Paket Serija Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko ali damski kostum
vsak paket poštne prosto samo Din 136.—
in »Original Z paket« z vsebino 3 m 1a. sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč za izjemno ceno
vsak paket poštne prosto samo Din 162.—
Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam.
Pišite še danes RAZPOŠILJALNICI KOS-MOS, Maribor, Kralja Petra trg.

Noši na tujem

Slovenski mladinski zbor v Ameriki

Cleveland, konec septembra.

Pesem je poleg žive govornice in tiskane besede ena izmed najmočnejših vezi, ki lahko priveže našo mladino v tujini k stebru drage materinščine. Tega so se zlasti zavedli naši rojaki v Ameriki in so začeli po lepih zgledih v stari domovini ustanavljati mladinske zборе. V teku zadnjih let je organizacija mladinskih zborov tako lepo uspela, da zdaj že prirejajo vsako leto mladinske dneve. Tak praznik naše mladine v Ameriki je bil 19. septembra, ko je v dvorani slovenskega narodnega doma nastopilo 5 mladinskih zborov, v katerih je daleč nad 500 slovenskih malčkov, fantičev in deklic.

Vsak zbor ima svoje ime in vsak zbor ima tudi svojega voditelja, odnosno voditeljico. Skupni vodja in učitelj vseh mladinskih zborov v Clevelandu in okoliških naselbinah pa je g. Lojze Šeme. Rojaki so se zbrali h koncertu v najčastnejšem številu. Navdušenje je prekipevalo. Užitek pri pogledu na našo nadepolno, vzorno in značajno mladino na odru je dal mnogo novih pobud. Nastopili so zbori: Škrjančki, Slavčki, Kanarčki ter pevsko zboru od Slovenskega doma na Holmes Ave ter od Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. Naša ameriška mladina ne poje mehanično, marveč s srcem in dušo, saj dobro razume pomen krasne slovenske pesmi. Vsega skupaj so zapeli 24 slovenskih pesmi, deloma narodnih, deloma podeželskih in umetnih. V znatni meri so bile njihove pesmi vzete iz sporeda Trboveljskih slavčkov, s kakršnim so ti nastopili v Pragi.

Slovenski mladinski pevski zbori v Clevelandu so stari tri leta. Ravno v septembru so praznovali ta majcen jubilej. V razmeroma kratki dobi je bil storjen pravi čudež v glasbeni izobrazbi slovenske mladine v Ameriki. Pokazali so se med mladino odlični talenti, ki jih bo treba vzgajati. S skupno vzgojo v petju se naša mladina odteguje pogubnemu vplivu ameriških ulic, vzbujajo se v njej idealizem, vzgaja se tovarištvo. A kar je glavno, s petjem postajajo ameriški malčki zavedni Slovenci in Slovenke. Brez pevskih zborov bi se izgubili v ameriškem nacionalno skoroda brezbarvnem kozmopolitičnem morju. Tako pa se jim vendar drami narodna zavest in ponos. Samo slovenska pesem lahko vzbudi pravo slovensko nacionalno čustvovanje. In zdaj ko je koncert za nami, se bo delo nadaljevalo. Pozimi se bodo pevski zbori dalje vežbali in uspehi bodo vedno lepši. Ker živi zgledi vlečejo, je pač naša iskrena želja, da bi se število slovenskih pevskih zborov po vsej Ameriki čim bolj pomnožilo.

Lani so pobegnili iz državne kaznilnice v Missouri trije kaznenci, med katerimi je bil tudi Slovenec Jakob Vidmar, obsojen radi umora na dosmrtno ječo. Oblasti so jih pa kmalu prijele in zaprle v drugo kaznilnico. Nedavno so vsi trije zopet pobegnili. Z njimi je pobegnil tudi 19 letni Teodor Slapik, ki bi se moral zagovarjati zaradi umora.

V Latrobi se je pri nogometu ponesrečil 20 letni Jože Zobec. V kraju Mc Kinley je umrla L. Žitnik, doma iz Dobropolja. V Ameriki je bila 40 let. Po prvem možu se je pisala Škoda. V Trimountainju je umrl Jože Radošević, star 69 let. V Milwaukee so umrli Janez Galun, star 39 let, doma iz Makol pri Poljčanah in Janez Vodnik, star 49 let, doma iz Nazarjev v Savinjski dolini, in Ivana Bartelj, stara 40 let, doma iz Vinavevasi pri Podgradu na Dolenjskem. V Port Washingtonu je umrla Neža Rajer, rojena Sedlar. V Buenos Airesu je umrla Olga Lozar, doma iz Vrtočina na Goriškem. V Chutchinonu je umrl Jože Berginc, star 72 let, doma iz Notranjskega. V Clevelandu so umrli Ana Sadar, rojena Črček, stara 74 let, doma iz Mačkovca pri Žužemberku, Jože Princ, Janez Možina, star

56 let, Riko Šprajc, star 54 let, doma iz Žužemberka in Andrej Kikelj, doma iz Sadne vasi fara Žužemberk. V New Yorku je umrl Ivan Adamič, ki je bil mnogo let pevovodja pevskega društva »Slovan« in blagajnik tovarne Piel Bros.

Slovenci v ameriški paradi. Nedavno je bila v Clevelandu velika proslava 150-letnice podpisa ameriške ustave. Ob tej priliki so se naši rojaki, ki bivajo v Clevelandu in okolici, posebno postavili. Stotisočglavo občinstvo, ki je gledalo spreved, je živahno ploskalo in vzklikalo slovenski skupini, v kateri so bile številne naše narodne noše, vežbalni krogi in pa skupina mornarice, vsa v zelenju in rožah s sliko škofa Barage. Za posadko so bili slovenski otroci v indijanski noši v spomin na škofa Barago, ki je v veliki meri doprinesel k civilizaciji Indijancev.

Obisk našega polkovnika pri ameriških rojakih. V Ameriki se mudi na kratkem dopustu polkovnik Mirko Burja, ki je po rodu iz Šiške in ima v Clevelandu svojega tasta g. Plevnika. »Ameriška Domovina« podaja o njem naslednjo zanimivo sliko: »Je sila prijazen človek in nima prav nič tistega ošabnega oficirskega na sebi, kakor smo bili navajeni videti v nekdanji avstrijski armadi. Zda je pri generalnem štabu jugoslovanske armade in poučuje tudi v kadetnici. Govori več jezikov. Gotovo se je le zaradi svoje pridnosti in dobre glave povzpел tako visoko v jugoslovanski armadi.«

Iz Dortmund-Evinga (Nemčija) nam pišejo: Jesen je prišla in pada listje z dreves, da bo drevje kmalu prazno. Tako gre tudi v človeškem življenju. Tu je nad 50 slovenskih družin. Večinoma smo že stari in nas stiska to jesensko vreme, ki najraje pobira starejše ljudi. Na 29. septembra nam je umrl Anton Goršek, doma iz Griž pri Celju. V Nemčiji je živel 32 let. Dočakal je 52 let. Pokojnik je šel zvečer potrt spat, zjutraj so ga pa našli mrtvega. Zapušča ženo in šest otrok, najmlajši je tri leta star, drugi so pa že odrasli in poročeni. Goršek je bil priden čitatelj Domovine in dolgoletni član Jugoslovanskega narodnega podpornega društva. Da je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb, ko ga je spremljala velika množica rojakov in domačinov ter seveda društvo z zastavo. Društveni predsednik mu je položil lep venec na grob in s kratkimi, toda lepimi besedami vzel slovo od dobrega tovariša. Bodi mu lahka zemlja, njegovim ostalim pa velja naše iskreno sožalje.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Okisan krompir. Skuhaj krompir v oblicah. Posebej pa deni kuhati v slan krop malo korenčka, peteršilja, zelene, en paradižnik, dva stroka česna, eno čebulo, lovorjev list in malo popra. Vse to naj vre poldrugo uro. Nato pripravi v drugi kozi prežganje, in ko je gotovo, ga zalij z vodo, v kateri se je kuhala zelenjava. Zelenjavo pa pretlači skozi sito in pretlačeno deni v prežganje. Zraven prideni še kuhan krompir, ki si ga zrezala na tanke plošče. Slednjič dodaj še malo drobno sesekljane zelenega peteršilja, kocko sladkorja, žlico kisa in primerno osoli. Tako pripravljen krompir naj bo srednje gost in ga lahko daš kot prikuho h govejemu mesu ali pa kot samostojno jed na mizo.

Kuhana govedina v omaki. Goveje meso od stegna skuha v juhi kakor po navadi. Sesekljaj eno debelo čebulo, jo daj v kozo, nalij osminko litra jesiha in zavri za nekaj minut. Ko je prevrelo, deni noter žlico masti. Če imaš mast od pečenke, je še boljše. Ko se je mast raztopila, primešaj eno žlico moke in jo praži, da postane rumena. Potem prilij pol litra juhe. To vse skupaj naj vre pol ure. Med tem vzemi iz juhe kuhano goveje meso, ga razreži na lepe kose in ga položi v omako. Prideni tudi eno zrezano kisló kumarico, žlico kaper in drobno sesekljane zelenega peteršilja. Vse skupaj naj vre še četrt ure. Nato daj vroče na mizo, zraven pa lahko daš krompir, makarone, riž in slično.

Rezanci z zdrobom. Naredi testo iz pol litra fine moke, četrt litra zdroba, enega jajca, malo soli in vode. Zamesi kolikor moreš trdo testo. Dobro ga ugneti, razdeli v dva hlebčka in razvaljaj za nožev hrbet na debelo. Ko se testo osuši, ga razreži na navadne široke rezance. Daj jih kuhati v slan krop kakih deset minut, nakar jih ocedi in zabeli z drobtinami, ki si jih zarumenila na masti. Daš s solato na mizo.

Dušana govedina na laški način. Pol kile govedine, prsni koš, ki si mu odstranila loj in kosti, malo potolci s kladivom, pretakni s prekajeno slanino, posoli in popopraj. V dobro z mastjo pomazano kozo položi meso, dodaj en lovorjev list, eno celo čebulo, par žbic, košček zelene, tri razrezane paradižnike in čašo rdečega vina, nato kozo dobro zaveži s pergamentnim papirjem. Tako jo postavi na štedilnik ali v pečico in pri slabem ognju duši štiri ure. Nato posodo odveži, zalij meso z malo juhe in vina in ko prevre, vzemi meso na lesen krožnik in ga razreži. Kose mesa položi v skledo, sok pa pretlači skozi sito na meso in daj z makaroni, rižem ali polento na mizo.

Omaka iz zelenjave. V kozo deni malo narezane slanine in eno žlico masti, zarumeni na njej eno drobno zrezano čebulo, en korenček, malo zelene, peteršilja (korenine) in malo pora, vse drobno zrezano, in duši, da postane mehko. Nato potresi žlico sladkorja in dve žlici moke. Ko se vse lepo zarumeni, popopraj, daj malo dišave, ingverja, limonine lupinice, timjana, lovorjev list, žlico kisa, in če imaš še žlico vina, dobro premešaj in zalij z vodo ali juho, da dobiš primerno gosto omako. Ko vse skupaj vre eno uro, pretlači skozi sito v skodelico in daj h kuhanemu govejemu mesu na mizo, obenem s praženim krompirjem.

Goveji zrezki s paradižniki. Pol kile govedine od stegna razreži na zrezke, jih potolci in osoli. Na malo masti in zrezani slanini prepraži eno celo čebulo in ko se zarumeni, jo vzemi ven, na mast pa položi zrezke, drug zraven drugega, jih dobro opeči po obeh straneh, nato pa zreži nanje dva paradižnika. Potem duši pokrito, a večkrat premešaj, da se ne prismoči. Ko se je sok pokuhal, prilij malo vode ali juhe in duši tako dolgo, da bo meso mehko, kar traja približno dve uri. Tako pripravljeni zrezki so zelo okusni, zlasti sok. Zraven daš pražen krompir in solato.

Praktični nasveti

Madeže od vina in sadja odstraniš iz perila ako namočiš madeže v kislem mleku, nato izpereš v topli vodi. Tudi vroč limonin sok odpravi sadne madeže iz perila. Perilo pa je treba potem dobro izprati najprej v topli vodi, nato pa še v hladni vodi.

Uporaba sadnih tropin. Sadne tropine, to so ostanki pri narejanju mošta, so prav dobra krma za živino. Posamezno govedo jih sme dobiti na dan po 6—8 kil. Lahko spravimo tropine tudi za delj časa, če jih natlačimo v kako kač, nasolimo in dobro pokrijemo. Tako nasoljene tropine se dolga časa ohranijo. So pa tropine dobre tudi za kokoši, a treba jih je skuhati in pomešati z otrobi.

Kako opereš barvasto svilo. Olupi 4—5 srednjebelih krompirjev in nalij nanje liter krova. Ko se shladi, precedi skozi fino plateno cunj, nakar prilij enako mero špirta. Nato položi in gladko poravnaj svilo na mehko podlago, najbolje na flanelo, namoči gobo in odrgni narahlo, a dobro vso svilo. Zlikaj jo, ko je še napol vlažna, in sicer narobe, ne na lice. S tem sredstvom, če prav je malo drago, se da svila lepo oprati in nič se ne pokvari.

Uporaba kmečkega platna. Iz kmečkega platna lahko naredimo prav lepe in trpežne zastore za vsako sobo. Te zastore okrasimo z barvastimi trakovi, našitki, gubami itd. Tudi kleklane vzorce iz bolj debelih niti lahko vstavimo ali prišijemo. Križni ubod v eni ali več barvah na platnu je tudi jako učinkovit. Istotako lahko porabimo kmečko platno za pogrinjala na postelje, za prte na mizi in druge okrase po sobah.

Evropa gre po poti starih Rimljanov

Znanstveniki so napisali že razne napovedi, kaj vse bodo ljudje še iznašli, kako bodo živeli čez tisočletja in kakšna bo njihova zunanost. Zlasti so zanimiva izvajanja, da grozi tako zvana »rumena nevarnost« ali preplavljenje evropskih držav s Kitajci in Japonci. Kakor nas sedanjí dogodki opominjajo, rumena nevarnost nikakor ni prazen strah. Če bodo Japonci tako vztrajno izvajali svoj načrt, kakor so ga doslej, ko so najprej zavzeli Korejo, pred sedmimi leti Mandžurijo in se zdaj krčevito zagrizli v Mongolijo, hkratu pa izpopolnjevali vse osvajaalne naprave in se z neusahljivo rodovitnostjo množili, bodo imeli lahko delo doseči v teku stoletij skrajne dele Evrope in zavzeti ozemlje, ki ga ne bo imel kdo več braniti, zakaj nobena skrivnost ni več, da evropsko prebivalstvo izumira in da je po nekaterih velikih državah več pogrebov kakor rojstev.

Angleži kot dobri trgovci so že začeli delati na to, da se omeji izdelovanje igrač in otroških vozičkov in nadomesti z izdelovanjem naslanjačev s kolesi za stare in onemogle. Proizvajalcem otroških predmetov na debelo namreč grozijo polom in denarne izgube, ker število odjemalcev neprestano pada.

Francozi se z učenimi izrazi prepirajo okoli vprašanja, ali padanje rojstev res pomeni kako nesrečo za narod. Nekateri pravijo: Dokler bo dosti kruha, ne bo treba starim umirati, delovno moč pa tako vedno bolj zavzemajo stroji. Delodajalci se bodo pač morali navaditi shajati z odraslimi in starejšimi delavci, vsi skupaj pa se bodo morali pri-

vaditi »umetnosti počasnega staranja«. Drugi pa pravijo, da bo narod brez mladine umrl, preden bi se navadil raznih »umetnosti staranja«. Umrl da bo od samega dolgočasia.

Italija razpisuje nagrade za družine s številnimi otroki in daje raznovrstne ugodnosti novoporočencem.

Težke milijarde gredo za oboroževanje, a tisoči stradajo, ker nimajo dela. Drugi tisoči pa, ki vidijo, da bi se njihovim otrokom obetal kaj slabi časi, se rajši na svojo pest zabavajo in se ne marajo privezovati na skrbi polno življenje družinskih očetov. Tako evropski narodi izumirajo ter pripravljajo prostor krepkim rodovom iz divjine, ki ne poznajo pomehkuženja iz publega uživanja.

Jasno je, da bo tudi Evropa, mater današnje svetovne prosvetljenosti, dosegla isto usodo, kakor vse njene prednike: Asirce, Egipčane, Grke in Rimljane. Za vse je bil višek znanosti, umetnosti in blagostanja začetek mehkuženja, dokler se niso v slabosti zrušili. Na njihovo mesto so prihajali sužnji in divjaki, ki so v svoji divjosti in besnosti nad tlačitelji uničili vse, kar je spominjalo nanje, porabili so stoletja in stoletja, da so prišli do one popolnosti, katero so zrušili, in zdaj propadajo za istimi slabostmi kakor njihovi nekdanji gospodarji.

Vse najmodernejše vojaške naprave ne bodo Evropevcem rešile pred usodo, ki jih čaka. Izginili bodo popolnoma ali pa se pomešali med priseljence. Ali bodo priseljenci rumene ali črne ali druge barve, izvajajo črnogledi znanstveniki, se danes še ne da zanesljivo reči.

× Deset tisoč španskih otrok je zdaj v sovjetski Rusiji, kjer so jih spravili v taborišče blizu Moskve.

× 39 brodolomcev so požrli morski volkovi. Na vožnji iz Veracruz v Villo Hermoso se je motorna barka »Vincente Antonio« prevrnila. Petnajst potnikov je moglo priplavati do čeri, a 39 oseb je izginilo in pravijo, da so jih požrli morski volkovi, ki jih je ondi izredno veliko.

× Vožnja z letalom — zoper oslovski kašelj. Tako pravi francoski letalec J. Planche-nault iz Le Havra. Njegova 3 letna hčerka je imela tako hud oslovski kašelj, da ni nobeno zdravilo in ne oskrba nič pomagala. Planche-nault je slednjič vzel hčerko s seboj v letalo in je križaril eno uro 2400 metrov visoko v ozračju. Drugi dan ni imela hčerka nič več oslovskega kašlja.

× Osemnajst deklet je kamenjalo pohotnega starca. Iz Kladova poročajo o naslednjem dogodku, ki se sicer ni primeril pri nas, pač pa takoj okraj Dunava, v Turnu Severinu, in je izredno poučen. Sobni slikar Jurij Kujharez je navzlic svojim šestim križem gojil ljubezen do 18 mladih žensk. Bile so iz bližnje vasi Siresa in neprevidez je vsaki obetal zakon: Za preizkušnjo pa je zahteval, da vsaka preživi nekaj dni in noči na njegovem posestvu. Poizkusni zakon se mu je imenitno obnašal, toda neveste so bile razočarane, ker je vsaki izmed njih naposled povedal, da ni po njegovem okusu. Zdaj so pa nesojene neveste skupaj skočile in sklenile osveto nad starim Don Juanom. Prišle so te dni pred njegovo hišo. Ko je začel njihovo vpitje, se je nesrečnež pokazal na pragu. Tedaj je jelo nanj deževati kamenje, da se je siromak na mestu zgrudil. Kmalu nato je izdihnil v bolnišnici.

× Piccard hoče v višino 30 tisoč metrov. Znani stratosferni letalec prof. Piccard pripravlja na pomlad prihodnjega leta nov polet v stratosfero. Doseči namerava tedaj višino 30.000 m. V tej višini znaša temperatura minus 55 stopinj Celzija. Sonce je jeklenomodre barve, nebo pa temno kakor ponoči in posuto z zvezdami. Za financiranje Piccardovega poleta so potrebni trije milijoni belgijskih frankov, ki jih hočejo zbrati z javno zbirko. Prof. Piccard upa, da bo imela zbirka zaželjeni uspeh.

× Če vedo trije. V Varšavi sta živela dvojčka Aleksander in Kazimir, ki sta si bila neverjetno podobna; še starši so ju morali v mladosti na razne načine zaznamovati, da so ju lahko ločili. Delala sta v neki pisarni in zadovoljno živela. Lani pa se je Aleksander zavaroval za 50.000 zlotov za življenje, dočim se je Kazimir oženil in potrošil vse prihranke za novo opravo. Potem pa je nenadoma zbolel in umrl. Aleksander, ki je izrazil bratovi ženi sožalje, je pripomnil, kako je škoda, da še brat ni bil zavarovan. Tudi ženi se je škoda zdelo. Toda kmalu sta našla ugodno rešitev. Mrtvemu Kazimirju sta dala ime Aleksander, pravi Aleksander pa je postal Kazimir z vsemi njegovimi zakonskimi pravicami. Kot mož in žena sta šla za pogrebom, prijavila njegovo smrt pod novim imenom ter prejela 50.000 zlotov zavarovalnine. Novi Kazimir pa je imel še enega brata Vladislava, ki je prevaro poznal ter zahteval tretjino zavarovalnine zase. Ker mu zakonca nista hotela spolniti zahteve, ju je nevoščljivec naznanil sodišču.

× Vojaška služba turških žensk. Turška narodna skupščina je nedavno sprejela zakon, ki ureja vojaško službo za ženske v turški vojski. Ženske, ki bodo spoznane za sposobne za vojaščino, bodo morale odriniti za dva meseca na vežbanje. Izurili jih bodo predvsem za stražno službo. Pozneje bo turškim ženskam omogočena tudi višja vojaška izobrazba. Velik del ženskih rekrutov bodo porabili pri saniteti, tiste, ki se bodo odlično izkazale, pa bodo lahko dosegle častniški čin.

Listnica uredništva

Ormož. Ni čisto jasno, kaj hočete povedati. Načelo vsakega lista je, da objavlja le reči, ki so vsem razumljive.

Zima se bliža — kakšna bo?

Neki znaki kažejo, da dobimo letos zimo z nižjo povprečno temperaturo od lanske. Nekaj samo ob sebi umevnega je, da skušajo ljudje iz različnih naravoslovnih opazovanj v septembrskih in oktobrskih mesecih sklepati o tem, kakšna bo bližnja zima. Že iz različnih datumov za selitev ptic selivk v južne kraje skušamo spoznati značaj bodočega zimskega vremena. Iz globine, v katero se razne živali zarijejo v zemljo, iz barve in gostote njihovih kožuhov in iz sto drugih znakov prerokuje ljudstvo, kakšno bo vreme.

V koliko smemo takšne znake smatrati za resne, je vprašanje, na katero je odgovor težak. Vse prečesto se je izkazalo, da so znaki napovedovali nekaj, narava, ki ima svoje muhe, pa je napravila drugače.

Nestevilnim vremenskim pravilom, ki se opirajo na vsakovrstne znake v naravi, ne smemo preveč verjeti. Tudi prihod nekih ptic z daljnega severa, ki se je začel lanskega leta septembra, je dal kmetom in lovcem povod

za napovedi, da bo zima zgodnja in ostra. V resnici pa je hladni jeseni sledila mlačna in mokra zima. Znanost, ki skuša v naših časih bolj resno nego kdaj ugotavljati znake za dolgoročne vremenske napovedi, pravi o običajnih vremenskih pravilih, da so zelo nezanesljiva. Le v prav redkih primerih je ugotovila, da so naravni znaki za dolgoročne napovedi zadeli pravilno, tako da je šlo bolj za naključje. Izredno stroge zime 1929 ni napovedal noben vremenski prerok v naravi.

Res pa je, da je znanost ugotovila marsikatero znake, ki omogočajo zanesljivejšo dolgoročne napovedi nego običajni znaki. Pri tem se opira na primerjavo vremenskih razdobj, posebno v zvezi s sončnimi pegami. V tem pogledu bi kazali znaki na to, da bo letošnja zima hladnejša, nego pretekla leta. S tem pa še ni rečeno, da-li bo nastopila zgodaj ali kasno. Imela bo le nižjo povprečno temperaturo, ki je prav tako mogoča po nekoliko kratkih, toda ostrih valih, kakor po daljših dobah manjšega mraza.

× Devet dni in noči je visel na vrvi hribo-lazec. Monakovčan E. Vuzem, v višini 2300 m, na severni steni Wanner v Alpah. Vsega ozeblega so slednjič rešili, njegovega tovariša, ki je bil 200 m pod njim zdrsnil v prepad, so mrtvega potegnili izza pečin.

× Aluminij iz gline. V nemški kemični industriji so iznašli način pridobivanja aluminija iz gline. Vprašanje je le, ali ni pridobivanje aluminija iz gline predrago. Zdaj morajo Nemci kupovati in uravati velikanske množine aluminijeve rude iz inozemstva, tudi iz Jugoslavije.

× Srečni upokojenec. Huzarski major Long v Londonu je bil lani upokojen in se naselil na parniku, ki redno potuje med Anglijo in Avstralijo. Plačal je več voženj vnaprej in si zagotovil stalno kabino. Okrasil jo je z družinskimi slikami, si oskrbel knjižno polico in pravi, da je srečen, kakor nikoli poprej. Long trdi, da samo na ta način lahko udobno živi s svojo malo pokojnino.

× Gramofon bo pričal. Lastnik neke znane slaščičarne v Parizu je vložil nenavadno tožbo za ločitev zakona. Mož je obtožil svojo ženo, da se ne briga skoraj nič za gospodinjstvo, da razširja po okraju raznovrstne obrekljive vesti o njem, da ga žali na vsakem koraku in da mu grozi celo z umorom. Da bi dobil dokaze za svoje trditve, je dal slaščičarnar v svojem stanovanju na skrivaj vgraditi mikrofone, ki so bili zvezani s fonografom. Fonograf je bil v nekem kovčegu. Zvesto je beležil na plošče, ki jih je iznajdljivi mož menjaval vsak dan, vse prepire, ki so se odigravali v hiši. To se je dogajalo tri dni, in tedaj je imel slaščičarnar že dovolj gradiva za sodišče. Pri razpravi, ki se bo vršila v nekoliko dneh, bodo predvajali te plošče v sodni dvorani. Sodnik bo pač prisiljen, da bo verjel njihovemu pričevanju in žena ne bo mogla utajiti psov, ki jih je vrgla svojemu možu v obraz. Slaščičarnar je prepričan, da ga bo njegova iznajdljivost v nekoliko dneh rešila njegove žene.

Radio Ljubljana

Nedelja, 17. oktobra: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav. — 9.00: Čas, poročila, spored. — 9.15: Jesenske idile (plošče). — 9.45: Verski govor. 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve. — 11.00: Otroška ura. 11.30: Koncert tenorista g. Jožeta Gostiča in Radijskega orkestra. — 13.00: Čas, vreme, poročila, spored. 13.15: Pisano polje (plošče). 17.00: Kmet. ura: Vzmiljenje povrtine (Jos. Strekelj). — 17.30: Plesi starih dni (plošče). — 18.00: A. Linhart: Županova Micka, veseloigra. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nac. ura. — 19.50: Slovenska ura. — 20.30: Koncert lahke glasbe. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Valčkova ura (igra radijski orkester).

Ponedeljek, 18. oktobra: 12.00: Z ruskih poljan (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Šopek venčkov (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Zdravstvena ura: Dedovanje bolezni (g. dr. A. Breclj). — 18.20: Pisan drobiž (plošče). 18.40: Kulturna kronika. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Koncert jugoslovanske glasbe (radijski orkester). 20.45: Uvod v prenos. — 21.00: Prenos evropskega koncerta iz Italije. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Nadaljevanje prenosa evropskega koncerta iz Italije.

Torek, 19. oktobra: 11.00: Šolska ura: Po slovenskem Kočevskem. — 12.00: Zvoki iz Španije (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Vreme, borza. 18.00: Mandolinistični kvartet. — 18.40: Elektrifikacija Dravske banovine v okviru javnih del. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Zgodovinski dvoboj Strossmayerja s Francem Jožefom I. (dr. Ivan Nevestič). — 19.50: Zabavni zvočni tednik. — 20.00: Iz francoskih oper (izvaja radijski orkester). — 21.00: Reigerjeva klavirska ura. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Koncert radijskega orkestra: lahka glasba.

Sreda, 20. oktobra: 12.00: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vojaške godbe igrajo (plošče). 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Mladinska ura: Pred 400 leti v Carigradu. Po potopisu gornjegrajskega rojaka Benedikta Kuripečiča. 18.40: Davčne oprostitve in olajšave (dr. Vladimir Murko). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20.00: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča.

Četrtek, 21. oktobra: 12.00: Pšmice za krajši čas (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Vesel opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Citraški nastop Anice Črnc. — 18.40: Slovenščina za Slovence. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. — 19.50: 10 minut zabave. — 20.00: Koncert Bežigradskega pevskega društva. — 20.45: Charlie Kunz igra (plošče). — 21.00: Koncert radijskega orkestra. Pester spored. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radijski jazz.

Petek, 22. oktobra: 11.00: Šolska ura: Glasbeno predavanje s petjem. — 12.00: Sprehod po domovini (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Ciganski orkestri (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Ženska ura: Moda in obleka. — 18.20: Bernhard: Kmochiada, venček (plošče). — 18.40: Francoščina. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zanimivosti. 20.00: Narodne pesmi. — 20.50: Orkestralne podoknice (plošče). — 21.10: Violinski koncert. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 23. oktobra: 12.00: Veseli zvoki. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored,

obvestila. — 13.15: Veseli zvoki. — 18.00: Za delopust. — 18.40: Industrializacija Slovenije — Zelezarstvo na Jesenicah II. d. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20.00: O zunanji politiki. — 20.30: Jaka Smolaka na Triglavu (vesela zvočna igra). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Za smeh in kratek čas

PRAV ENOSTAVNO

»Koliko si dala za klobuk?« vpraša mož svojo ženo.

Žena: »Niti pare!«

Mož: »Res ne?«

Žena: »Res. V trgovini sem rekla, naj tebi pošljejo račun.«

ZELO RESEN KUPEC

Kupec: »Ta avto mi je zelo všeč in tudi cena se mi ne zdi pretirana. Ali bi se mogel za poskušnjo odpeljati z njim domov?«

Trgovec: »Danes vam žal ne moremo ustreči, pač boste pa lahko preizkusili avto jutri.«

Kupec: »Kako naj pa pridem domov, ko nimam niti za tramvaj, stanujem pa daleč za mestom?«

RACA IN TELE

Jera: »V sosedni vasi imajo telička s tremi nogami.«

Mica: »Beži no, to bo gotovo raca.«

Jera: »Oprosti, saj vendar razločujem raco od teleta.«

POLOVIČNA SREČA

Peter: »Kako se počutiš v zakonu?«

Luka: »Tako, tako! Z ženino doto se že izhaja, toda z ženo pa ne tako lahko!«

OLAJŠEVALNA OKOLNOST

Sodnik: »Vi ste tožitelja tako pretepli, da več tednov ni bil sposoben za delo. Ali imate kaj pripomniti v olajšanje svojega dejanja?«

Obtoženec: »Da, tožitelj je bil namreč že delj časa brezposeln!«

VSE MINE

Ela: »Kaj si vendar mislila, ko je prišel tvoj častilec ob vse premoženje?«

Vanda: »Mislila sem si: Glej, glej kako naglo mine ljubezen.«

RAZBURJLJIVA MALENKOST

Predavatelj: »Dostikrat so majhne stvari, ki nas bolj razburjajo kot velike.«

Glas iz ozadja: »To bo pa res, gospod, mene na primer že zelo razburi, če mi natakara prinese prav majhno klobaso.«

PREPROSTA DIAGNOZA

Jože: »Ali si bil pri sosedu?«

Tine: »Včeraj. Pomisli, znorel je!«

Jože: »Bog pomagaj! Prav za res znorel?«

Tine: »Zares. Zmedeno govori in besni.«

Jože: »No, kaj pa zdaj?«

Tine: »Skušal sem pametno govoriti z njim in mu dopovedati, da mi je še 100 dinarjev dolžan.«

Jože: »Pa jih je dal?«

Tine: »Kaj še! Tako nor pa še ni!«

V GNJEČI

Gospod: »Kako si drzneš seči v moj žep!«

Žepar: »Oprostite, gospod, mislil sem, da je moj. Doma imam namreč vašim do pičice podobne hlače.«

Mali oglasi

HRANILNE KNJIZICE

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in proti takojšnjemu izplačilu, izposluje vse bančne, denarne, kreditne in blagovne posle najkulantneje

ALOJZIJ PLANINSEK

trg. ag. bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/L, telefon 35-10. 59

PRODAM VEČ HIŠ

ob cesti in na postajah, kjer se železnica gradi na progi Sent Janž-Sevnica. V hišah obratujejo trgovine, krojaštvo in pekarija. Cena hiši 35.000 do 60.000 Din. — A. Andolšek, posestnik, p. Boštanj.

BLASNIKOVA »VELIKA PRATIKA«

za leto 1938 je izšla in se razpošilja za ceno Din 5.— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnika nasl., Ljubljana, Breg št. 10 — 12 in se dobi tudi v trgovinah. To je najbolj priljubljeni in najbolj razširjeni slovenski ljudski koledar že od nekdanj.

DO 100 DIN

dnevno lahko vsak zasluži s prodajanjem ali izdelovanjem potrebnih predmetov. Pošljite znamke za odgovor. — Josip Batič, Ljubljana.

BUKOV GOZD

kupimo, bodisi večji kompleks skupaj, ali pa manjše od raznih posestnikov. V gozdu bi posekali le bukve uporabne za drva v cepanicah. Točne ponudbe z navedbo približne količine bukovega lesa, lege gozda in cene je poslati na naslov: Nabavljajna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani.

VEČ MLAJŠIH AGILNIH GOSPODOV

sprejme dobro vpeljana zavarovalna družba za zunanje in pisarniško delo. Ponudbe na podružnico »Domovine« v Celju, Kocenova 2, pod značko: »Zasluzek«.

HRANILNE KNJIZICE

prodate ali kupite zelo ugodno potom moje oblastveno dovoljene pisarne. Takojšnja gotovina. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

PRILIKA

ugodnega nakupa trenčkotov, hubertusov, obleke, perila itd.

Presker, — Sv. Petra c. 14

VABIMO

na 43. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Mariji Snežni na Veliki r. z. z. o. z., ki se vrši v soboto, dne 9. oktobra 1937., ob 15. uri v zadrugi pisarni s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva;
2. volitve v načelstvo na mesto izstopivšega člana;
3. volitve nadzorstva;
4. Odobritev računskega zaključka in
5. predlogi.

NACELSTVO.

NOVOST! SAMO DIN 49'50

št. 62.300 Anker-ura
Pravi švicar. stroj.
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okvir
6 letna garancija

Din 49.50

št. 62.301 ista s
osvetlenimi kazalci
in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki
ga vam pošlje za-
tonj in poštne
prosto

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokulirana
tovarna ur v švic.

